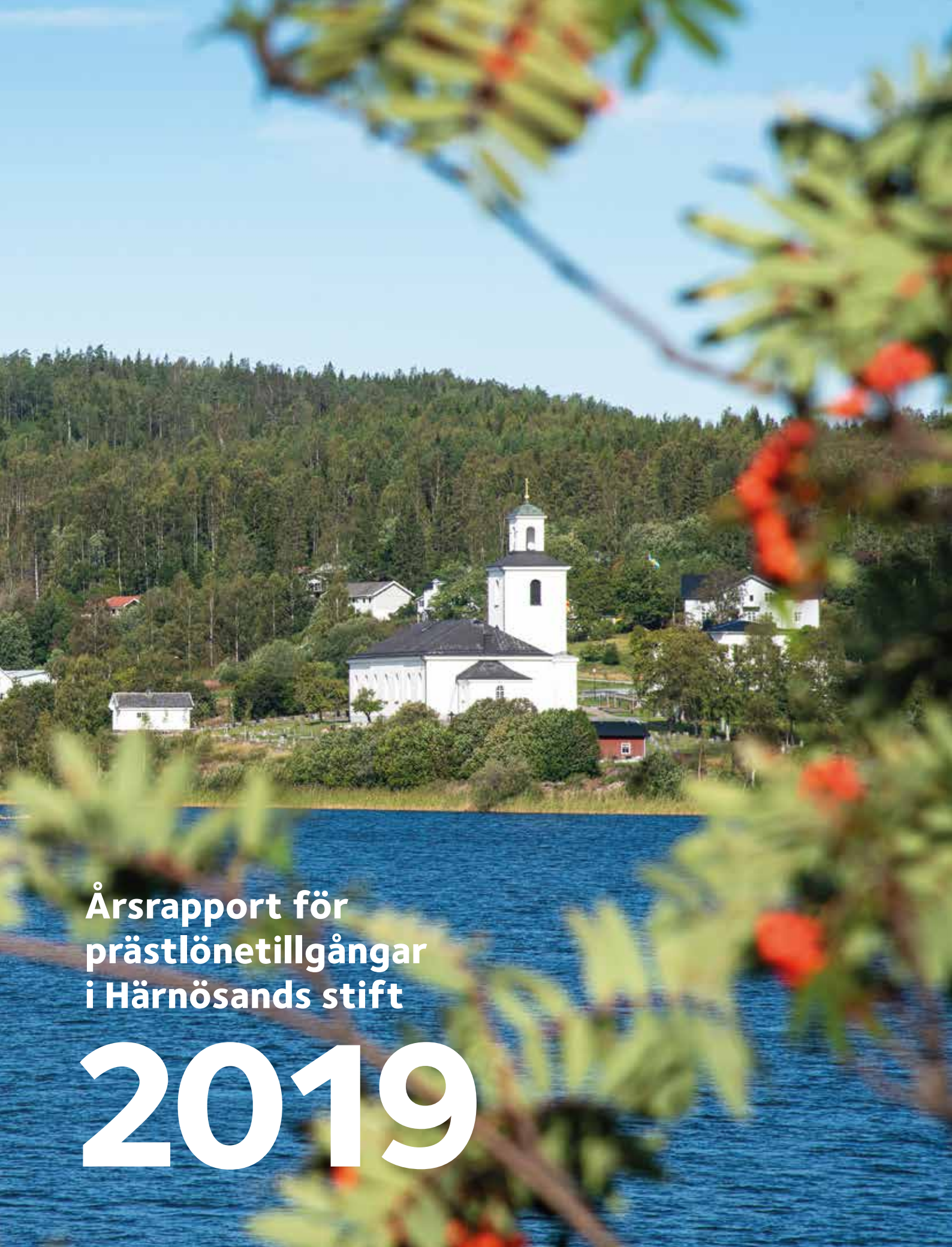

Årsrapport för prästlönetillgångar i Härnösands stift

2019

2019

Egendomsförvaltningen
i Härnösand stift
Box 94, 871 22 Härnösand
Besöksadress: Universitetsbacken 1
Telefon: 0611-254 00 Efter växelns stängning
Stiftsjägmästaren: 0611-254 30
E-post:
egendomsnamnden.hsd@svenskakyrkan.se
Bankgiro: 761-2112**, Postgiro:** 3 53 31-8

Omslagsbild: Nordingrå kyrka.
Foto: Max Enander, Kerstin Stickler
Grafisk form: Kerstin Stickler

Svenska kyrkan
PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA I
HÄRNÖSANDS STIFT

EGENDOMSNÄMNDEN

Innehåll

4 Detta är Egendomsnämnden

5 Så blev 2019

7 Ordförande ord

9 Stiftjägmästaren kommenterar

10 Verksamhetsgrenar och översikt av verksamheten

12 Skogen

16 Prästlönefondens utveckling

17 Miljöarbete

18 Det intellektuella kapitalet

20 Risker och riskkontroll

ÅRSREDOVISNING 23-43

23 Förvaltningsberättelse

28 Förslag till vinstdisposition

29 Resultaträkning

30 Balansräkning

31 Eget kapital, avsättningar och skulder

32 Kassaflödesanalys

33 Noter

41 Revisionsberättelse

44 Andelsägare. Andelstal och utdelning

46 Ordlista

48 Egendomsnämnden ledamöter

50 Distriktsindelningen

Mitran är en gammal symbol för kyrkans marker. Den används ännu idag som gränsmarkeringssymbol på skogsfastigheterna.

Detta är Egendomsnämnden

Egendomsnämnden är utsedd av stiftsfullmäktige med uppgift att förvalta prästlönetillgångarna i stiftet. Härnösands stift omfattar landskapen Härjedalen, Jämtland, Medelpad och Ångermanland.

Med sina 94 214 ha mark är Härnösands stift det största stiftet vad beträffar innehav av mark.

PRODUKTIONEN PÅ MARKEN ÄR

- konventionellt skogsbruk på 63 319 ha med försäljning av skogsråvaror som timmer, massaved och rotposter till regionens virkesförädlande industrier
- utarrendering av jaktmark på 94 214 ha, d.v.s. all mark är utarrenderad
- uthyrning av bostäder och utarrendering av sommarstuge-tomter
- utarrendering av åker- och betesmark.
- utarrendering av mark för vindkraft.

Dessutom förvaltar Egendomsnämnden prästlönefonden med ett marknadsvärde på cirka 62,2 miljoner kronor.

RÖRELSERESULTAT FRÅN FASTIGHETER RESPEKTIVE KAPITALFÖRVALTNING

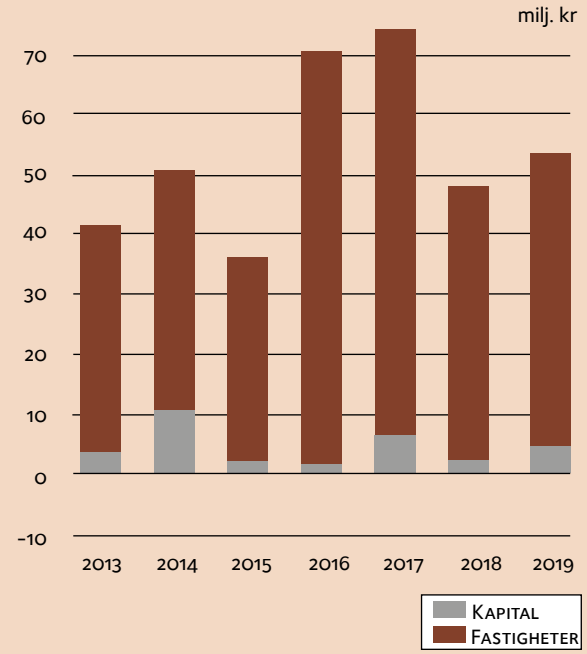

SÅ BLEV 2019

Mkr	2018	2019	Förändring milj.kr
Omsättning från försäljning av skogsråvaror, arrenden och värdepapper	102,6	103,8	1,2
Årets vinst	49,3	55,4	6,1
Skatt	3,9	3,8	-0,1
Utdelningsbar vinst	41,7	45,3	3,6
Utdelning	42,0	43,0	1,0

ÅRET I SAMMANDRAG

	2019	2018	2017	2016	2015
Avverkning, m³sk	222 900	238 900	231 400	230 400	243 000
Fondens kapital, milj kr	57,8	60,4	58,2	58,0	58,5
Omsättning, milj kr	103,8	102,6	124,5	115	97,7
Resultat efter finansnetto, milj kr	55,4	49,3	75,5	72,1	37,5
Skatt	3,8	3,9	3,2	2,8	0,7
Årets utdelningsbara vinst, milj kr	45,3	41,7	42,4	34,5	32,9
Resultat per andel, kr	74,8	68,8	70,0	56,9	54,4
Utdelning per andel, kr	70,9	69,3	69,3	66,0	64,3
Marknadsvärde per andel, kr	3419	3417	3410	3636	3 608
Bokfört värde per andel, kr	891	885	881	834	781
Vinstmarginal, procent[1]	52,2	47,7	60,0	62,7	38,1

[1] Vinstmarginal = rörelseresultat efter avskrivningar i procent av omsättningen.

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNAS VÄRDEFÖRDELNING 2019, STIFTSVIS

Prästlönetillgångarnas marknadsvärden fördelat på Skog, Jord och Fond per 31/12 2019. Det samlade värdet uppgick till 30,0 miljarder kronor. Värdet fördelade sig:
Skog 69,8%
Jord 18,2%
Fond 12,0%

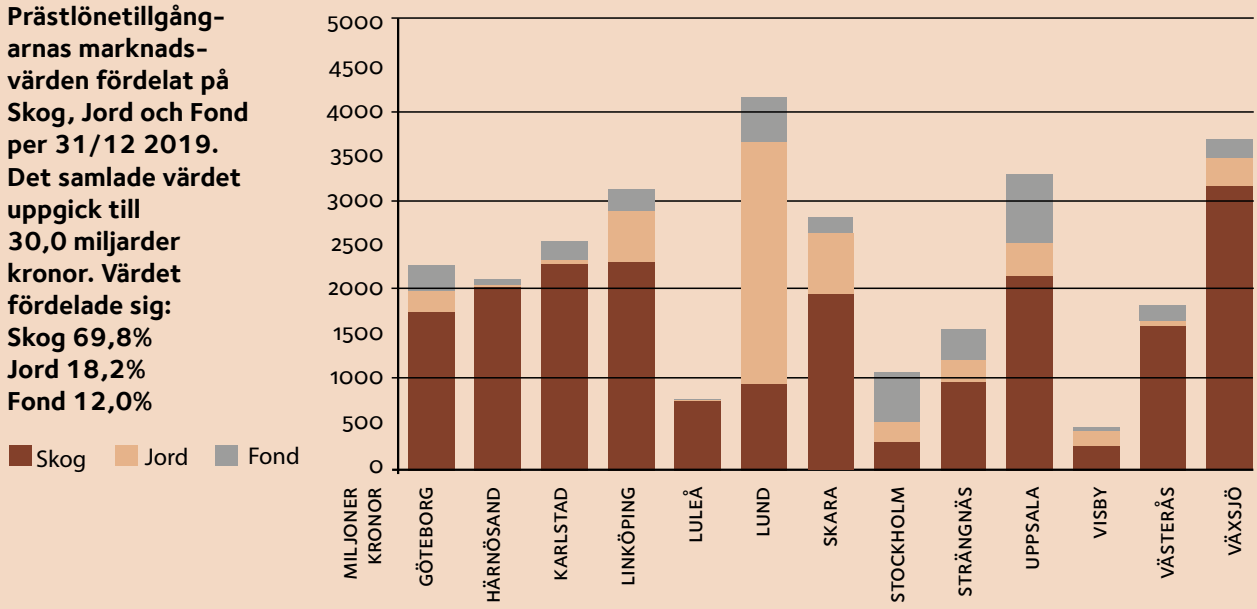

Ordförande ord

KLIMATARBETE Egendomsförvaltningarnas samarbetsorgan (ENSO) anordnade under året ett klimatseminarium för samtliga stifts egendomsnämnder och utskott.

Under seminariet arbetades gemensamma mål fram för prästlönetillgångarnas klimatarbete. Målen antogs i samtliga stift och utgör prästlönetillgångarnas bidrag till Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Genom en ökad skogsproduktion och en ökad användning av skogsprodukter motverkas utsläppen av växthusgaser. Under året har stiftets skogar bidragit med en nettoinlagring av drygt 56 000 ton CO_2.

Samtidigt har de avverkade skogarna bidragit till att erbjuda marknaden förnyelsebara produkter. I omställningen till en konsumtion av förnyelsebara och hållbara produkter har skogarna en central roll. Våra skogar är inte lösningen på klimatfrågan men kan genom ett ansvarsfullt brukande vara ett stort bidrag.

Efter några år med ett svalare intresse för vindkraft i stiftet har intresset åter ökat. Det pågår undersökningar på flera håll och kyrkan berörs för närvarande på fyra platser. Ett område fick, efter tio år av projektering och prövning, sina tillstånd beviljade under året. Egendomsnämnden driver inte några egna projekt men upplåter marken genom arrende till etablerade projektörer, för sedvanlig prövning. Två vindkraftsparker finns idag på kyrkans mark. Dessa inbringade 4,7 miljoner i arrendeintäkter.

Det finns även tre fallrättsavtal som under året genererade 6,6 miljoner kronor. Genom dessa avtal medverkar prästlönetillgångarna till förnyelsebar energiproduktion samtidigt som det ger viktiga intäkter som kommer församlingarnas verksamhet till gagn.

Prästlönetillgångarna utgörs av skogs-, jord- och fondegendomar. Egendomsförvaltningen arbetar inom flera verksamhetsområden och bedriver en omfattande verksamhet. Det är vår målsättning att förvaltningen har god kompetens och är inriktad på löpande effektiviseringar. För att kunna uppnå bra resultat med hög kvalitet är det viktigt med en förvaltning som tar till sig nya kunskaper och metoder för att kunna möta omvärldens krav. I det arbetet är samarbetet med andra stift viktigt.

UTDELNING Det samlade utdelningsbara resultatet blev hela 45,3 miljoner kronor. Den budgeterade utdelningen för året var 40,5 miljoner kronor. Tack vare det goda resultatet kan egendomsnämnden föreslå en utdelning på 43 miljoner kronor och samtidigt balansera 2,3 miljoner till kommande år för att kunna kompensera sämre tider.

Jag vill på egendomsnämndens vägnar tacka förvaltningspersonalen för ett gott arbete.

Sven-Erik Bodén
Ordförande

Stiftsjägmästaren kommenterar

EFTERFRÅGAN PÅ SKOGSRÅVARA har varit god under året. Priserna var under det första halvåret goda, men sjönk under den andra halvan. Sommaren präglades av stora granbarkborreangrepp i södra Sverige och Europa.

Angreppen har lett till tvingande avverkningar som fick marknaden att översvämmas av virke. Även om inte vårt stift varit lika hårt drabbat av barkborrar påverkades virkespriserna negativt.

Årets avverkningar genomfördes enligt plan och uppgick till drygt 185 000 m3fub. Gallringsandelen är ökande och utgjorde 35 % av den totala avverkningsvolymen. Skogsvårdsåtgärderna genomfördes enligt plan. Föryngringarna från den torra sommaren 2018 har klarat sig bättre än befarat. Den extra reservationen som gjordes förra året för om och hjälpplanteringar kunde därmed återföras. Det bidrog till en positiv resultatpåverkan med 1,1 miljoner kronor.

Under året har två nya naturreservat bildats som berört kyrkans mark; Ristafallet i Undersåker och brandområdet Storbrättan i Lillhärdal. Ytterligare ett flertal områden på kyrkans mark är föreslagna att bilda naturreservat.

SKOGENS MÅNGA VÄRDEN Insatser görs årligen för att bevara eller stärka naturvärdena i kyrkans skogar. Under året slutfördes ett flerårigt friluftsprojekt med syfte att stärka upplevelsevärdena. Ett skogsområde, i anslutning till Sunne kyrka, har avsatts för friluftsliv. Området har tillgängliggjorts för att skapa en plats där människor kan få möjlighet till rekreation av både kropp och själ.

En så kallad pärlstig har anlagts efter inspiration från biskop emeritus Martin Lönnebos frälsarkrans. Planeringen och arbetet genomfördes i samarbete med församlingen.

Sammantaget blev årets resultat för rörelsegrenen Skog 49,1 miljoner kronor.

2019 blev ett starkt börsår. Det globala börsindexet steg med drygt 38 % och den Svenska börsen med 25 %. Prästlönefonden hade en utveckling på 15 % och resultatet blev på 4,9 miljoner kronor.

FRAMTIDEN Den Corona pandemi som drabbat världen har lett till stor tragedi med höga dödstal världen över. Nedstängning av länder har påverkat världshandeln negativt med fallande börser och ökande arbetslöshet. Omfattningen och konsekvenserna av pandemin är ännu inte kända. Klart är dock att det kommer att få konsekvenser under flera år framåt.

Det är en begynnande nedgång i efterfrågan på skogsråvara vilket kan leda till att verksamhetsplanerna kan behöva revideras. Det, tillsammans med börsens nedgång, gör att 2020 ser ut att bli ett svagt år.

Inom stiftet finns en konkurrenskraftig skogsindustri och efterfrågan på förnyelsebara skogsprodukter kommer att vara ökande. Sammantaget finns en positiv framtidstro för skogsbruket i stort.

Bedömningen är att den budgeterade utdelningen för verksamhetsåret 2020, på 39 miljoner kronor, kommer att kunna uppnås tack vara balanserade vinstmedel från föregående år.

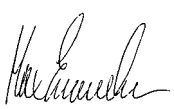

Max Enander
Stiftsjägmästare

Verksamhetsgrenar och översikt av verksamheten

Kyrkans markinnehav – den historiska bakgrunden

Ursprunget till den kyrkliga egendomen ligger långt tillbaka i historien. För att socknen skulle få en präst sig tilldelad ålades bönderna att bygga en kyrka och prästgård och att till kyrkobyggnaden lägga viss jord för byggnadernas och prästens underhåll. Då detta skett invigdes kyrkan av biskopen som också tilldelade församlingen en präst.

Andra vägar på vilka egendom tillförts Svenska kyrkan är genom donationer och testamenten. Också många av dessa härrör från medeltiden. Successivt byggdes på detta sätt ett omfattande kyrkligt markinnehav upp. Prästlönefastigheterna och därtill hörande prästlönefonder kallas prästlönetillgångar.

Mål och grundsatser

Egendomsnämnden skall erbjuda församlingarna och stiftet en högkvalitativ förvaltning av prästlönetillgångarna. Vi skall fokusera på en jämn och stark lönsamhet.

Verksamhetsidé

Egendomsnämnden skall rationellt och effektivt tillvarata avkastningsmöjligheterna på prästlönetillgångarna, omfattande skogsbruk, jordbruk och prästlönefond, samtidigt som värdena i fastigheter och prästlönefond successivt byggs upp. Etiska aspekter samt natur- och kulturminnesvården ingår i alla överväganden.

Mål

Egendomsnämndens övergripande mål är att skapa värden för de församlingar vilka har andelar i prästlönetillgångarnas avkastning. En god lönsamhet med bästa möjliga uthålliga totalavkastning eftersträvas.

Lag och kyrkoordning

Lagen om Svenska kyrkan (SFS 1998:1591) anger att prästlönetillgångarna skall bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Kyrkoordningen säger i kapitel 46 att prästlönetillgångarna skall förvaltas så effektivt som möjligt och på ett sådant sätt att de ger bästa möjliga uthålliga totalavkastning. Tillgångarna skall därtill förvaltas på ett etiskt försvarbart sätt i enlighet med kyrkans grundläggande värderingar.

Prästlönefastigheter

I kapitel 46 i kyrkoordningen finns regelverket för förvaltningen av prästlönefastigheterna.

PRÄSTLÖNEFASTIGHETER. AREALREDOVISNING ENL. ALLMÄNNA FASTIGHETSTAXERINGEN

	Jämtlands län ha	Västernorrlands län ha	Total ha
Produktiv skogsmark	46 426	23 455	69 881
Betesmark	80	180	260
Åkermark	196	267	463
Skogsimpediment	17 054	4 323	21 377
Övrig mark	1 625	608	2 233
Totalt	**65 381**	**28 833**	**94 214**

PRÄSTLÖNEFASTIGHETER VÄRDEN

		Bokfört värde		Beräknat marknadsvärde Taxeringsvärde x 1,33
Miljoner kronor	**Z-län**	**Y-län**	**Hela stiftet 2019**	**Hela stiftet 2019**
Skogsvärde	288,3	185,7	474,0	1961,2
Värde av skogsimpediment	4,4	1,6	6,0	32,3
Jordbruk	0,5	1,0	1,5	8,5
Ekonomibyggnader	0,1	0,1	0,2	1,0
Tomtmark	0,3	0,1	0,4	0,7
Bostadsbyggnader	0,2	0,1	0,3	0,8
Mark	0	0	0	12,5
Totalt värde	**293,8**	**188,6**	**482,4**	**2017**

Prästlönefonden

När en prästlönefastighet säljs har egendomsnämnden skyldighet att fondera ersättningen i prästlönefonden. Fondens avkastning ska användas för samma ändamål som avkastningen från prästlönefastigheterna.

Marknadsvärde

Vid värdering generellt är det viktigt att metod och beräkningsgrunden är känd. Vi liksom de flesta övriga stift använder oss av taxeringsvärdet gånger 1,33 för att få en kontinuitet i jämförelser mellan år och med andra stift. Skogarnas marknadsvärde är då 2.1 miljarder kronor.

För jämförelsen skull kan marknadsvärderingen göras med aktuell köpeskillingsstatistik för regionen 289 kr/m3sk som räknat på den totala virkesvolymen ger 2,5 miljarder kronor. Eftersom ca 12% av den totala virkesvolymen utgörs av naturskyddad skog blir det beräknade marknadsvärdet på den brukade skogen 2,2 miljarder kronor beräknat med köpeskillingsstatistik.

Andelstal

Andelstalen motsvarar pastoratens ”aktier” i den gemensamma förvaltningen av prästlönetillgångarna (fastigheter och fonder). Andelstalet reglerar pastoratens rätt till del av överskottet från förvaltningen. Egendomarna i sig är av stiftelselik karaktär och äger sig själva. Pastoratens andelstal är bestämt per den 1 januari 1995 då den samlade förvaltningen av prästlönetillgångarna (jord, skog, fond) övergick till respektive stift.

Det totala antalet andelar är 606 093 andelar. Andelarna förändras inte genom köp eller försäljningar. Prästlönetillgångarna utgörs av ett slutet kapital som värdesäkras årligen dock får avkastningen inte återinvesteras utan ska delas ut till andelstalsägarna. Andelstalet per pastorat/församling redovisas i tabellen på sidorna 44–45. Ändring av andelstalen kräver en prövning av kammarkollegiet.

Jorden

På prästlönefastigheterna finns cirka 723 ha åker- och betesmark. Det mesta är utarrenderat som sidoarrenden. Sammanlagt finns 73 sidoarrenden. På skogs- eller åkermarken finns ytterligare ett flertal upplåtelser.

Det är 389 stycken jaktarrenden, vilka inbringar drygt 1,3 miljoner kronor årligen. Dessutom har vi 414 stycken markarrenden, 1 bostadsarrende och 14 fiskearrenden, som sammanlagt inbringar drygt 0,8 miljoner kronor.

Skogen

Avverkningar totalt

Alla kyrkans skogar har kompletta indelningshandlingar.
Avverkningar och skogvård har anpassats till ett långsiktigt bedrivet skogsbruk.
Under verksamhetsåret 1.1-31.12 2019 har följande volymer avverkats på prästlönefastigheterna:

	Rotposter Leverans-rotköp	Gallring och slutavverkning Leveransvirke	Summa	2018 Jämförelse
Jämtlands län, m3 fub	720	85 963	86 684	103 713
Västernorrlands län, m3 fub	44 854	54 215	99 069	95 401
Totalt	**45 574**	**140 178**	**185 753**	**199 114**

Uttryckt i skogskubikmeter är totala avverkningen 222 903 m^3 sk.
Försåld volym med hänsyn tagen till lagerförändring 189 554 m^3 fub

Gallring

I medelålders skogar har gallring utförts varvid följande virkesmängder och arealer berörts:

	2019 Y-län	2019 Z-län	2019 Hela stiftet	2018 Jämförelse
Gallringsvirke, m3 fub	48 054	17 648	65 702	50 347
Gallrad areal, ha	802	341	1143	887

Slutavverkning

Huvuddelen av avverkningarna sker i mogna bestånd. Den upptagna hyggesytan redovisas nedan:

	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Västernorrlands län, ha	233	277	353	258	309	311	277
Jämtlands län, ha	359	465	381	457	556	473	437
Totalt, ha	**592**	**742**	**734**	**715**	**865**	**784**	**714**
Årlig hyggesyta i procent av all produktiv skogsmark	0,85	1,06	1,06	1,03	1,24	1,12	1,02
Motsvarar en omloppstid av år	118	94	94	97	81	89	98

AVVERKNING, GAGNVIRKE 2000–2019

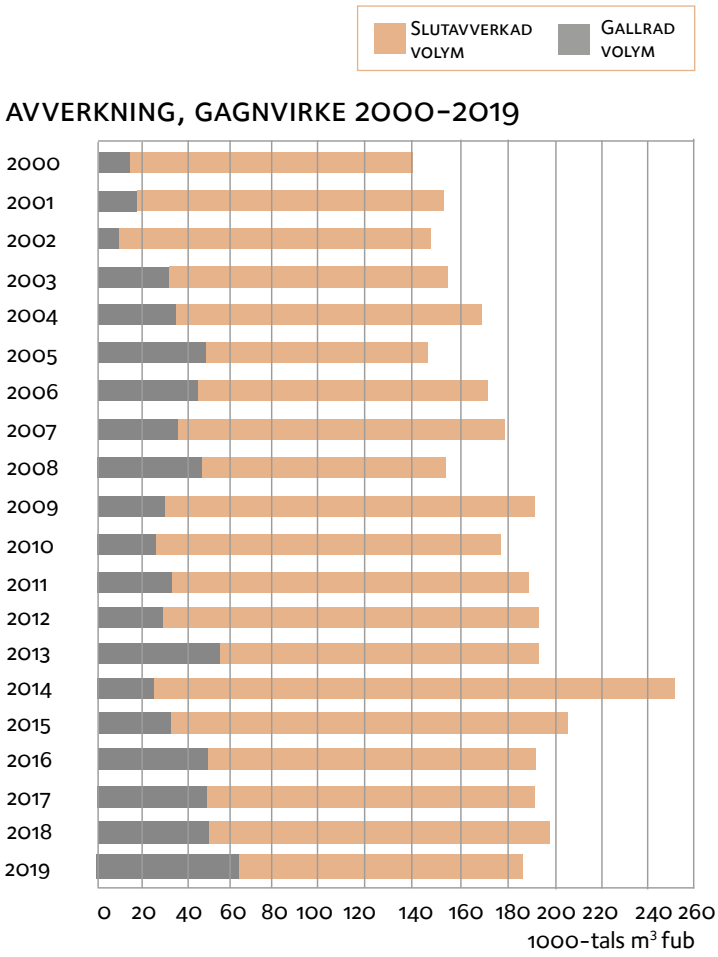

SKOGSVÅRDSKOSTNADER 1998–2019

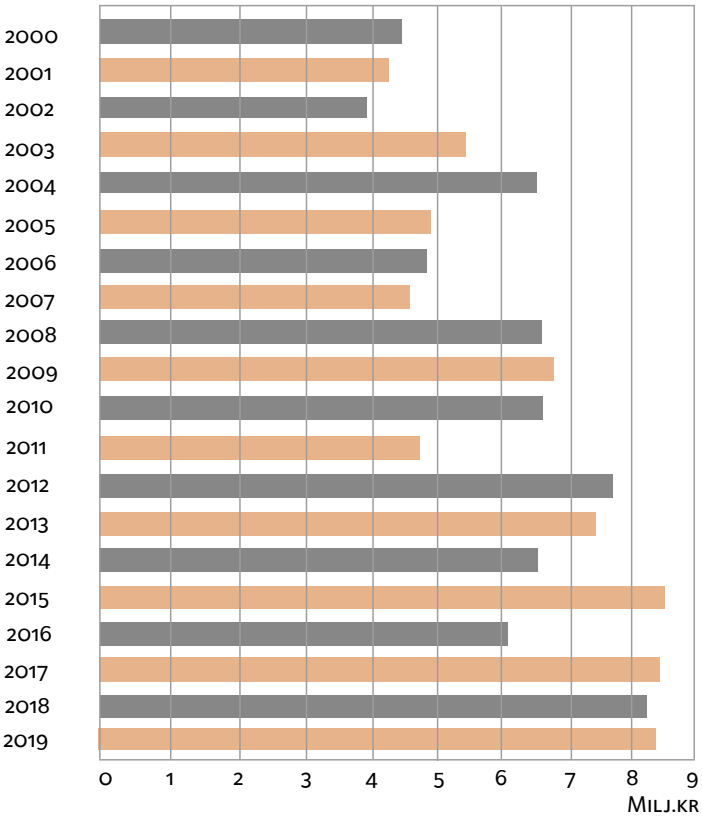

Vid årets pastoratsexkursion på temat Skogsförädling, besöktes SCAs nya fabrik Östrand och här Bogrundets plantskola.

Under året samlades samtliga stifts egendomsnämnder och utskott till ett seminarium för att gemensamt diskutera och ta fram mål för förvaltningarna klimatarbete. Här en av föredragshållarna Rolf Björheden från SkogForsk.

Vid den årliga överläggningen mellan Egendomsnämnden och Stiftsstyrelsen besöktes Hälsinge takspån. Där bland annat frågan om problemen med tillgången på råvara för renovering av kyrkan kulturskyddade byggnader diskuterades.

Skogsvård

Under året 1.1-31.12 2019 har följande skogsvårdsarbete utförts:

	2019 Y-län	2019 Z-län	2019 Summa	Jämförelse 2018 Summa
Markberedning, ha	235	326	560	612
Plantering och sådd, ha	311	449	760	857
varav Contortatall, ha	0	0	0	0
Röjning, ha	306	498	804	802

Fastighetsunderhåll

Avverkning och skogsvård är två stora arbetsområden inom skogsförvaltningens verksamhet. För att underlätta skogsarbetet byggs nya skogsbilvägar och underhålles befintliga vägar. Byggnader på skogen underhålles, rågångar rensas och andra åtgärder utföres som vidmakthåller eller förbättrar fastigheterna.

Under året 1.1-31.12 2019 har bland annat följande åtgärder utförts:

	2019 Y-län	2019 Z-län	2019 Summa	Jämförelse 2018 Summa
Vägunderhåll, km	63	180	243	259
Vägbyggnad, km	6	5	11	16
Skyddsdikning, km	0	0	0	0
Nydikning, ha	0	0	0	0
Rågångar, underhåll, km	3	9	12	12
Skogsgödsling, ha	0	0	0	0
Naturvårdsarbeten, ha	89	33	122	56

Personal

Som distriktschefer finns fyra stiftsskogvaktare, placerade i Ytterhogdal, Strömsund, Trångsviken och Härnösand.

Sommartid anlitas ett 10-tal skogsentreprenörer för röjnings- och planteringsarbeten. All avverkning sker av inlejda skogsmaskinentreprenörer. På kontoret i Härnösand arbetar fyra personer.

Antalet personer som har eller har haft anställning. Fast anställda, deltidsanställda, tillfälligt anställda samt entreprenörer.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Skogsarbetare, säsongsanställda	4	1	1	1	-	-	-
Skogsarbetare extra, plantering mm	2	1	1	1	1	1	-
Stiftsskogvaktare	4	4	4	4	4	4	4
Kontor	3	3	3	3	3	3	3
Entreprenörer	95	97	96	62	55	70	64
Totalt	**108**	**106**	**105**	**71**	**63**	**78**	**71**

Prästlönefondens utveckling

Grundkapital och marknadsvärde per 31.12 (tusental kronor)

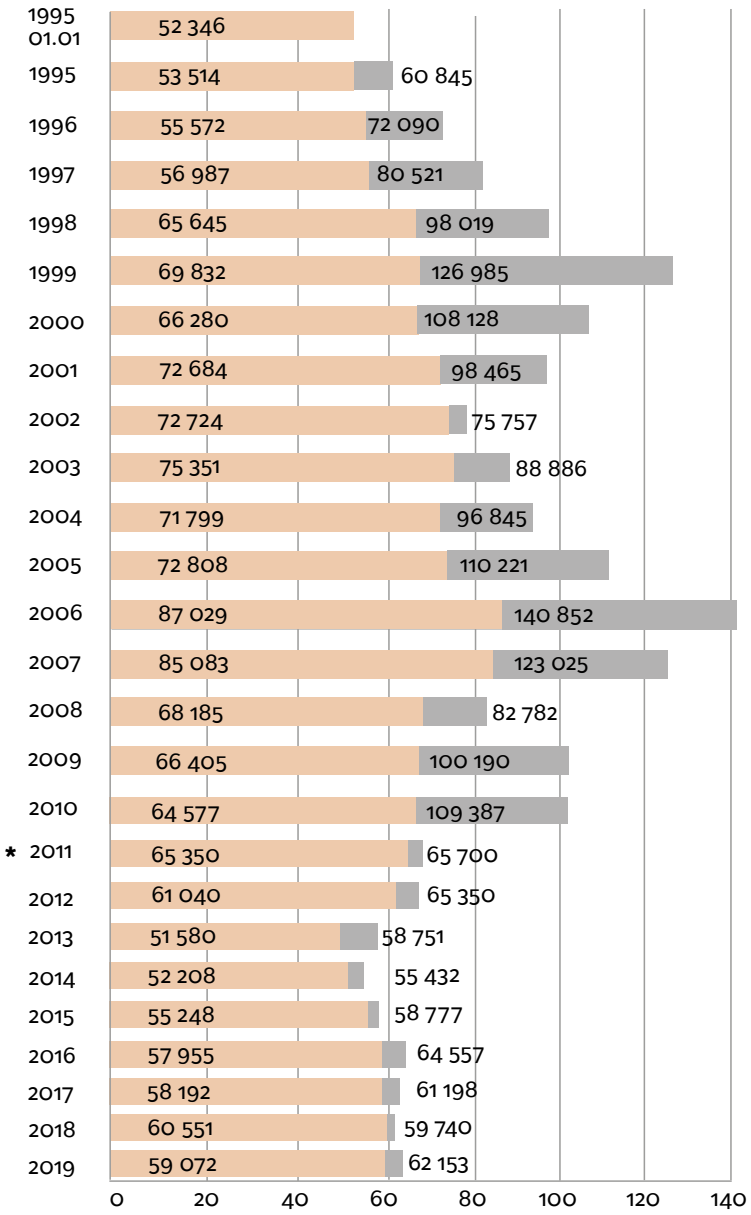

Med grundkapital menas det kapital pastoraten satte in 1 januari 1995 och som senare förändrats genom köp och försäljningar av fastigheter samt den årliga värdesäkringen.

* Prästlönefonden har rensats från tidigare års vinster som samförvaltats i fonden.

Miljöarbete

Kyrkan är en av landets äldsta markägare och har ägt mark i tusen år. Redan år 1008 omnämns en gåva till Skara biskopsstol i samband med Olof Skötkonungs dop i Husaby källa. Brukandet av mark har därmed en mycket lång tradition inom kyrkan. Tidigt fanns regler och planer för att upprätthålla ett uthålligt brukande med ett evigt perspektiv. Sättet att bruka marken har varierat över tiden. Med forskning och erfarenheter erhålls nya kunskaper som ofta leder till ändrade värderingar. Idag är det därför en självklarhet att vårt skogsbruk är förenat med en hög ambition vad gäller natur- och kulturminnesvård. Vi har sk. gröna skogsbruksplaner och ett flertal områden finns avsatta som reservat och stora arealer är undantagna skogsbruk.

Klimatförändringen

Samlad expertis är enig om att förbränningen av fossila bränslen har ökat växthuseffekten med den följden att medeltemperaturen stiger på jorden. För att motverka den utvecklingen strävar man att efter att övergå till allt mer förnyelsebara energikällor. Skogens roll som förnyelsebar resurs och kvävebindare har blivit mer allmänt känt och uppmärksammat. En effekt av temperaturökning i Sverige är att tillväxten i våra skogar kommer att öka.

Brukad mark

Nämnden förvaltar 94 214 ha mark varav cirka 81 000 ha är skogsmark enligt internationell definition (krontäckningsgrad). Den produktiva skogsmarksarealen är 69 881 ha enligt svensk definition. Av det totala markinnehavet brukas cirka 56 000 ha för virkesproduktion. Tillväxten i skogarna är högre än tidigare beräkningar och det totala virkesförrådet ökar.

Miljöcertifiering enligt PEFC

Egendomsnämnden har miljöcertifierat skogsbruket enligt PEFC(Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes). PEFC är världens största skogscertifieringssystem med ett ursprung från familjeskogsbruket.

Åtta stift är certifierade enligt PEFC fyra enligt FSC och sex är dubbelscertifierade. Stiften har bildat en gemensam paraplyorganisation, Stiftens förvaltningars förening, för att rationellt kunna hantera administrationen och rutinerna kring skogscertifieringen. Föreningen har en expert anställd. Föreningen kontrollerar genom internrevisioner att medlemmarna(stiften) följer certifieringskraven. Föreningens verksamhet kontrolleras i sin tur av en extern oberoende auktoriserad revisor.

För den interna kontrollen och uppföljningen anlitar Svenska kyrkans skogscertifiering Hushållningssällskapet i Karlstad. Resultatet visar att vi lever upp till standarden på ett bra sätt. Certifieringen innebär att särskilda kriterier ska uppfyllas bland annat ska minst fem procent av skogsmarksarealen ska avsättas för naturvårdsändamål och anlitade entreprenörer ska vara PEFC certifierade. Utöver de krav som ställs i fält ska förvaltningens rutiner och administration dokumenteras och följas upp. Kravet på metoder och rutiner är ett led i att ständig sträva efter förbättring.

Certifieringskraven anger en miniminivå och visar inte den enskilde markägarens verkliga ambition. Stiftet har exempelvis för närvarande tio procent av skogsmarksarealen undantagen skogsbruk. En grön skogsbruksplan ska finnas där bland annat alla naturvårsområden finns markerade på kartan.

Verksamhetens klimatpåverkan

När träden växer binds koldioxid. En ökad skogsproduktion och en ökad användning av skogsprodukter motverkar utsläppen av växthusgaser. Våra skogar de skogsbaserade produkterna utgör grunden i den växande bioekonomin. Ett ansvarsfull och långsiktigt hållbart skogsbruk kan därmed i sig betraktas som klimatfrämjande verksamhet.

Nedan redovisas nyckeltal för verksamhetsåret ur ett klimatperspektiv. I denna beräkning har inte skogsmarkens koldioxidupptag beaktats. Avverkningen betraktas här som ett direkt utsläpp av koldioxid även om det är bundet i olika produkter under olika lång tid beroende på produktens livslängd. Huvuddelen av produkterna hamnar slutligen som bränsle i energiproduktionen där de inte sällan ersätter olja vilket i sin tur minskar utsläppen av koldioxid. Den biogena koldioxiden som finns i träd och växter ingår redan i atmosfärens kolkretslopp. Det är den fossila koldioxiden från kol och olja tillför atomsfären nya mängder koldioxid som måste minska. Skogarna har under året bidragit till en nettoinlagring av 56 094 ton CO_2. Det kompenserar för cirka 5 000 svenskars årliga klimatpåverkan.

VERKSAMHETENS KOLDIOXIDBALANS 2019

	ton CO_2
Skogarnas bindning av CO_2 genom sin tillväxt	271 735
Uttag av skogsprodukter	-214 333
Avverkningsmaskinernas utsläpp	-1128
Skogsvårdsmaskinernas utsläpp	-76
Förvaltningspersonalens och egendomsnämndsledamöternas resor	-12
Vägbyggnadsmaskinernas utsläpp	-91
Nettoeffekt inlagring av	56 094 ton CO_2

Det intellektuella kapitlet

Det finns tillgångar som inte redovisas i balansräkningen men som ändå utgör en stor tillgång för egendomsnämnden.

Genom att redovisa det så kallade intellektuella kapitalet vill vi ge en beskrivning av dessa tillgångar. Det intellektuella kapitalet är uppdelat i tre delar:

- Humankapitalet utgörs av den kunskap och kompetens som de anställda besitter.
- Strukturkapitalet är de specialanpassade resurser som byggts upp kring verksamheten. Vanligtvis databaser, dataprogram, organisationsstrukturer o. dyl.
- Kundkapitalet är våra relationer med kunder såsom sågverk, skogsindustri, arrendatorer med flera.

Humankapitalet

Förvaltningen består av två centralt placerade stiftsjägmästare, en ekonom och fyra stiftsskogvaktare. Samtliga har en högskoleutbildning i botten. Ledningsfunktionen sköts från Härnösand av de två stiftsjägmästarna. Den operativa verksamheten inom de fyra skogvaktardistrikten sköts av respektive stiftsskogvaktare.

Strävan är att upprätthålla en rationell och kostnadseffektiv förvaltning med hög kvalitet som är rustad att leva upp till de förväntningar och krav som ställs. Det är därför viktigt att personalen ständig tar till sig ny kunskap grundad på forskning och erfarenheter. Samt att ny rationell teknik tas tillvara i förvaltningen. Under året har bland annat utbildning skett inom följande områden:

- Naturvärdesbedömning
- Geografiskt informationssystem (GIS)

All avverkning sker med anlitade entreprenörer. Det ställs krav på att samtliga entreprenörer ska vara PEFC certifierade. Flera entreprenörer är årligen återkommande och har arbetat åt kyrkan under lång tid. Nämnden har inga egna skogsmaskiner. Skogsvårdsarbetet sker med säsongsanställd personal och med anlitade entreprenörer.

Strukturkapitalet

Vi är tillsammans med stiftet ansluten till den gemensamma IT-platformen, GIP. Det skogliga GIS-systemet ligger på egen server. Varje stiftskogvaktare har via uppkoppling möjlighet att ansluta till det centrala datasystemet för att administrerar det egna distriktets skogsplaner med digitala kartor. Det skogliga registret med tillhörande kartor ajourförs löpande. Vi har ett GIS system med möjlighet att skapa kartor efter olika behov. Via GIS systemet finns även åtkomst mot olika myndighetsregister såsom riksantikvarieämbetet för fornlämningar och skogstyrelsen för naturskyddade områden. I fält används handburna GPS mottagare som även de är integrerade i GIS systemet.

Under året har de skogliga planerna förnyats med hjälp av laser data.

Samtliga fakturor hanteras digitalt och även inkommande handlingar skannas och administreras digitalt. Därmed erhålls samtidigt ett elektroniskt arkiv över verifikat och handlingar. Genom uppkoppling har stiftsskogvaktarna även möjlighet att ansluta sig till stiftskansliet och virkesredovisningssystemet VIOL. Vi driver tillsammans med nio andra stift STIFAST ek. förening som har utvecklat ett fastighets- och arrenderegister varifrån närmare ett tusen arrenden administreras. Under året har skogsbruksplanerna ajourförts med hjälp av laserdata. Digitala markstrukturkartor i kombination med grundvattenkartor är ett stort stöd vid avverkningsplanering för att minska körskadorna vid avverkning.

Vidare har vi direktkoppling till lantmäteriets centrala fastighetsregister med tillgång till alla officiella fastighetsuppgifter och fastighetskartor. Arbete pågår för att samordna system med andra stifts egendomsförvaltningar.

Genom fastighetsinnehavet är egendomsnämnden engagerad i ett flertal samfälligheter.

Vad gäller jakt och fiske så deltar vi i 55 viltvårdsområden och 100 fiskevårdsområden.

Skogsbilvägarna är ofta samägda och drivs som vägsamfälligheter. Totalt är vi representerade i 151 vägsamfälligheter.

När det gäller certifieringarbetet så driver vi tillsammans med 12 andra stift Stiftens förvaltningars förening (STEF) för att på ett enhetligt och rationellt sätt samordna miljöarbetet. Vi är genom STEF delägare och en av grundarna till EC-Skog som certifierar skogsentreprenörer enligt PEFC-standarden. Idag har EC-skog drygt 2250 certifierade skogsentreprenörer runt om i Sverige. Datadriften för skogsbruksplanerna är samordnade med tre andra stift.

I ENSO, egendomsförvaltningarnas samarbetsorgan, sker en samordning av gemensamma frågor. Där är samtliga stift representerade genom respektive ordförande och förvaltningschef.

Genom skogsbruket är vi medlem i Skogforsk, Stiftelsen Skogsbrukets forskningsinstitut och virkesmätningsföreningen, Biometria ek. för.

Kundkapitalet

Genom fortlöpande kontakter med våra kunder följer vi efterfrågan på virket. Under året har även ett flertal industrier besökts. Årets exkursion med pastoraten var förlagd till Timrå församling med temat ”Skogens förädling”.

Risker och riskkontroll

All verksamhet är dagligen utsatt för risker. Med en aktiv riskhantering kan riskerna begränsas och kontrolleras.

Rätt urval av medarbetare och kunskapskontroll bidrar till att hålla nere risken. Kundurvalet är också ett sätt att minska risken. Nedan anges några riskområden:

Kredit och motpartsrisker

Löpande under året levereras virkesvolymer till ett rätt så stort antal kunder. Regelmässigt krävs förskottsbetalning eller säkerheter, vanligen bankgarantier, för köparna motsvarande virkesvärdet. Undantag görs för börsnoterade företag, exempelvis SCA, som anses som säker köpare.

Valet av kunder är den viktigaste riskhanteringen. I oklara fall införskaffas kreditupplysningar. Arrenden och hyror betalas i förskott, varför risken för utebliven betalning begränsas. Vid fastighetsförsäljningar krävs full betalning innan avstyckning eller lagfarter beviljas för köparen.

Marknadsrisker

Virkespriserna varierar enligt köparnas marknadsprislistor. Vi strävar efter att teckna avtal som begränsar prisvariationer. Olika försäljningsmetoder prövas.

Finansiella instrument

För förvaltningen av prästlönefonden finns en etiskpolicy som följer Svenska kyrkans centrala policy. Därutöver finns en placeringspolicy som reglerar allokeringen samt vilken typ och fördelning av finansiella instrument som tillåts i portföljen. Genom en spridning på korta och långa köp av obligationer kan ränterisken nedbringas om än den finns. Aktier är starkt beroende på kursutvecklingen på fondbörsen. Därför inköps aktier med spridning på olika branscher och företag samt även en del på utlandsmarknaden.

Operativa risker

Administrativa risker kan motverkas genom tydliga rutiner för personalen samt fortlöpande adekvat vidareutbildning. Den internkontrollen är viktig och kan vidareutvecklas.

IT-risker kan alltid förekomma. I möjligaste mån är vi anslutna till transaktionssystem via storbankerna.

Det tas dagligen säkerhetskopior på databaserna på vår centrala dataserver. De så kallade legala riskerna, brottslighet, förebyggs genom internkontroll. För avverkat virke är vi noga med skyddsmärkningen av virket för att förhindra virkesstölder och felaktiga redovisningar av inmätt virke. Vi har en egen kulör, lila, registrerat hos virkesmätningsföreningen som stiftets egen färg vid virkesmärkning. Vi ligger uppkopplad till VIOL-systemet, där all virkesredovisning sker med uppgifter från den opartiska Virkesmätningsföreningen och Skogsbrukets Datacentral. Genom vår direkta uppkoppling till VIOL-systemet kan vi kontrollera virkesflödet varje dag. Uppkopplingen mot Viol-systemet finns förutom på vårt kontor i Härnösand även ute på varje stiftsskogvaktardistrikt.

Försäkringar

All skogsmark är brandförsäkrad hos Länsförsäkringar. Byggnader är fullvärdesförsäkrade eller första risk försäkrade motsvarande värdet. Vi har en försäkring på person- och sakskada på upp till 10 miljoner kronor.

FASTIGHETSFÖRÄNDRINGAR UNDER ÅRET

Under året har ett antal försäljningar av mark genomförts. Dessa är:

Försäljningar

DEL AV SKÖNS PB 1:1 till Trafikverket, ca 0,5 ha.

ÅLSTA PB 2:22 till Torps församling, ca 0,75 ha.

DEL AV HEDE PB 1:1 till Johan Åström och Maria Quarfordt, ca 0,2 ha.

Köp

DEL AV UGÅRD 2:3 mfl från Bo Alenius, Maria Alenius, Gunilla Alenius och Rolf Alenius, ca 218 ha.

Invigning av pärlstigen i anslutning till Stiftsfesten i Östersund. Stiftsjägmästare Max Enander och kyrkoherde Håkan Toresson som samverkat i projektet håller tal under invigningen.

Pärlstigen

PÄRLSTIGEN är en natur- och mediationsstig. Den är ca 1,5 kilometer lång och till stor del framkomlig för rullstolsburna. Platsen är öppen för alla som vill göra en naturskön utflykt och kanske kombinera vandringen med att också blicka inåt.

En av ”tystnadspärlorna” längs pärlstigen.

BAKGRUND

Stigen är del av ett större område som Härnösands stifts egendomsnämnd avsatt för rekreation och som tillgängliggjorts med gångvägar, vindskydd och spänger. Även angränsande öar har undantagits skogsbruk och är tänkta att användas för friluftsliv.

Initiativet till Pärlstigen togs av egendomsnämnden som sökte en plats där människor kan få möjlighet till rekreation av både kropp och själ.

På den natursköna udden här i Sunne fann de den platsen. Därmed genomfördes projektet i samarbete med Frösö Sunne Norderö församling.

FOTO: Max Enander, Thomas Karnestrand och Priscilda Helenius.

Andaktsplatsen ”Pelarsalen”.

Årsredovisning för räkenskapsåret 2019

Dnr PLT 2020-0072
Prästlönetillgångarna i Härnösands stift
Org. nr. 888000-5064

Förvaltningsberättelse

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i tusental kronor.
Uppgifter inom parentes avser föregående år.

INFORMATION OM VERKSAMHETEN

Prästlönetillgångarnas historiska tillkomst

Ursprunget till den kyrkliga egendomen ligger långt tillbaka i historien. För att en socken skulle få sig en präst tilldelad, ålades bönderna att bygga en kyrka och prästgård och att till kyrkobyggnaden lägga viss jord för prästens underhåll, prästlönefastigheter. När prästlönefastigheter säljs ska köpeskillingen fonderas i prästlönefonden. Prästlönetillgångarna utgörs därmed av antingen prästlönefastigheter eller prästlönefond.

Prästlönetillgångarnas rättsliga ställning

Prästlönetillgångarna har genom århundraden setts som självägande stiftelseliknande rättssubjekt. I samband med relationsändringen kyrka-stat år 2000 har i lag klarlagts att prästlönetillgångarna ska förvaltas som självständiga rättssubjekt. Fastigheterna saknar lagfart men har inskrivninge. ”Prästlönetillgång, Svenska kyrkan.” Den rättsliga synen på prästlönefastigheterna har därmed inte ändrats sedan dess tillkomst.

Prästlönetillgångarna är till sin karaktär lik avkastningsstiftelser, stiftelselagen är dock ej tillämplig. Att endast avkastningen får användas skall garantera att förmögenheten består över tiden. Kapitalvärdeskyddet för prästlönefonden sker genom krav på årlig värdesäkring och prästlönefastigheterna antas värdeskyddade genom att fastighetspriserna följer den allmänna kostnadsutvecklingen.

Förvaltning av prästlönetillgångarna

Enligt lag 1998:1591 ska prästlönetillgångarna förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Genom kyrkoordningen, kap 46 §2, har Svenska kyrkan delegerat sitt förvaltningsuppdrag till stiften. Kyrkostyrelsen har tillsyn över stiftens förvaltning och får utfärda särskilda bestämmelser om förvaltningen. Stiftsfullmäktige i Härnösands stift har, liksom sju andra stift, utsett en Egendomsnämnd med ansvar och uppgift att förvalta stiftets prästlönetillgångar. Prästlönetillgångarna består av tre rörelsegrenar jord, skog och fond vilka utgör egna resultatenheter. Förvaltningen av prästlönetillgångarna ska bära sina egna kostnader. Prästlönetillgångarnas säte är beläget i Härnösands kommun.

Avkastning och ändamål

Enligt lag 1998:1591 har prästlönetillgångarna till ändamål att bidra till de ekonomiska förutsättningar för Svenska kyrkans förkunnelse. De församlingar och pastorat vari prästlönetillgångarna har sitt ursprung, har andel i avkastningen. Andelstalsägarna har rätt till minst hälften av avkastningen, resterande del ingår som del av det inomkyrkliga utjämningssystemet.

Det är stiftsfullmäktige som fastställer utdelningens storlek och fördelning. I Härnösand stift har utdelningen fördelats med hälften enligt andelstalen och hälften till det inomkyrkliga utjämningssystemet. Ändamålet med avkastningen är att bidra till de ekonomiska förutsättningarna för Svenska kyrkans förkunnelse, KO 46 kap §1. Endast avkastningen får användas för ändamålet.

Arealuppgifter

Egendomsnämnden i Härnösands stift förvaltar 94 213 ha, av detta är 69 684 ha produktiv skogsmark.

RESULTAT OCH STÄLLNING

Rörelsegrenen Skog

Under året avverkades totalt 185 753 m³fub (199 114 m³fub). Gallringsavverkningarna utgjorde 35 % (25 %) av volymen. Den försålda virkesvolymen med hänsyn tagen till lagerförändringen uppgick till 189 555 132 m³fub (200 132 m³fub).

Årets resultat blev 49,1 mkr (46,7 mkr) vilket var mer än budget. Ersättningen för fallrätter och vindkraftverk minskade med 0,9 mkr och uppgick till totalt 11,3 mkr.

Rörelsegrenen Jord

Jordbruket utgör den minsta del av prästlönetillgångarna i Härnösands stift. Samtliga gårdsarrenden är avvecklade. Jordbruksmarken utarrenderas som sidoarrenden. .Efterfrågan på jordbruksmark är relativt svag i stiftet. Överskottet från jordbruket blev 163 tkr (176 tkr) vilket var enligt budget.

Rörelsegrenen Fond

2019 blev ett mycket starkt börsår, trots oro för handelskrig, turerna kring brexit oxh svagare konjunkturutsikter. Under helåret 2019 steg ett globalt börsindex närmare 34% i svenska kronor. Bäst utveckling hade den amerikanska

börsen som steg drygt 38%, medan tillväxtmarknader steg mer blygsamt. Den svenska kronan försvagades under året vilket bidrog positivt med 6% för utländska investeringar. Den svenska börsen steg ca 25% efter en stark avslutning på året jämfört med övriga globala börser. En avtagande oro för den svenska bostadsmarknaden och den svaga kronans positiva effekt på svenska exportbolag, var bidragande orsaker till den starka utvecklingen. Amerikanska och europeiska obligationsräntor fortsatte att sjunka under den första delen av året. Förväntningarna på räntehöjningar förbyttes mot räntesänkningar i takt med att kommunikationen från centralbankerna blev alltmer duvaktig i takt med svagare konjunkturutsikter. Under senare delen av året steg långräntorna i USA och Europa marginellt, men befinner sig på fortsatt låga nivåer. Under den senare delen av året steg svenska långräntor efter att Riksbankens kommunikation gällande räntehöjningar bestod och man höjde också styrräntan två gånger under hösten. Dessa räntehöjningar påverkade framför allt räntor med kortare löptid som steg kraftigt relativt USA och Europa. Den svenska reporäntan är nu inte längre i negativt territorium, vilket är första gången sedan februari 2015. Prästlönefonden hade en utveckling på +15,3 % (-2,8 %). Prästlönefondens resultat på 4,9 mkr (2,1 mkr) var enligt budget.

Byggnadsinventering har genomförts under året. På bilden ser vi prästkojan i Fors.

FLERÅRSÖVERSIKT

	2019	2018	2017	2016	2015
Rörelsens intäkter, mkr	103,8	102,6	124,5	115,0	97,7
- varav resultat vid avyttring av prästlönefastigheter, mkr	0,1	0,2	28,0	28,6	2,0
Årets resultat, mkr	49,3	44,1	72,3	65,6	35,6
Förslag till utdelning, mkr	42,0	42,0	42,0	40,0	39,0
Balansomslutning per bokslutsdag, mkr	657,7	650,7	644,0	609,0	580,1
Nyckeltal					
Vinstmarginal skog, %	52,1	48,6	35,9	37,7	37,0
Vinstmarginal jord, %	76,5	71,8	74,0	75,8	51,5
Direktavkastning					
Direktavkastning skog, %	2,5	2,4	2,1	2,0	1,7
Direktavkastning jord, %	1,5	1,7	1,3	1,4	0,9
Direktavkastning fond, %	8,1	3,6	10,3	2,2	4,1
Direktavkastning förvaltade tillgångar	2,4	2,4	2,3	2,0	1,8
Totalavkastning					
Totalavkastning, skog (%)	2,4	2,6	1,1	3,8	9,7
Totalavkastning, jord (%)	1,8	6,1	-4,4	4,1	0,9
Totalavkastning, fond (%)	14,3	-2,8	5,6	5,4	8,2
Totalavkastning förvaltade tillgångar	2,7	2,5	1,2	3,9	9,6
Marknadsvärden förvaltade tillgångar, mkr					
Skog *	2 005,7	2 000,7	1 995,7	2 129,9	2 118,5
Jord	11,0	10,9	10,5	11,7	10,9
Fond	60,8	59,6	61,2	62,4	57,5
Summa marknadsvärde förvaltade tillgångar, mkr	2 072	2 071	2 067	2 204	2 187

* 9,2 mkr av marknadsvärdet på skogen utgörs av vindkraftsanläggningarna i Rätan och Sidensjö samt grustäkt i Rätan

Nyckeltalsdefinitioner

Vinstmarginal (%)- Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med rörelsens intäkter.
Direktavkastning (%) - Uppgiften beräknas som rörelseresultat, exklusive realisationsresultat och avskrivningar, dividerat med genomsnittligt marknadsvärde för förvaltade tillgångar.
Totalavkastning (%) -Uppgiften beräknas som rörelseresultat, inklusive realisationsresultat och avskrivningar, plus värdeutveckling under året dividerat med genomsnittligt marknadsvärde på förvaltade tillgångar.
För att det genomsnittliga marknadsvärdet på skogen ska överenstämma med värdeutvecklingen över tid, så används ett 5-års snitt.
Marknadsvärden - Marknadsvärdet för jord och skog ovan har beräknats som taxeringsvärdet * 1,33 för att möjliggöra relevanta jämförelser över tiden och mellan stiften.
Marknadsvärde grundat på 2019 års köpeskillingsstatistik från LRF Konsult, 289 kr/m3sk, se nedan.
Cirka 12 % av den totala virkesvolymen utgörs för närvarande av naturskyddad skog och genererar därmed ingen ekonomisk avkastning. Skogsbruksvärde brukad skog, se nedan.

	2019-12-31	2018-12-31
Skogsvärde totalt	2 545 mkr	2 528 mkr
- direktavkastning	1,9%	1,8%
Skogsbruksvärde brukad skog	2 236 mkr	2 230 mkr
- direktavkastning	2,2%	2,1%

Finansiella instrument

Förvaltarens riktlinjer för placering av prästlönefonden

Prästlönefonden förvaltas diskretionärt av Handelsbanken. Placeringarna sker efter en av stiftsfullmäktige fastställd finanspolicy. Portföljen medger aktier mellan 30% - 60% räntebärande värdepapper 35% - 60% samt alternativa investeringar med kapitalskydd 10% - 15%. Den neutrala fördelningen i fonden är 50% - 35% - 15%. Finanspolicyn är anpassad efter Svenska Kyrkans centrala policy och ställer höga etiska krav vad gäller bland annat vapen, alkohol och porr.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Det har varit ett år med god efterfrågan på skogsråvara. Priserna var under det första halvåret goda, men sjönk under den andra halvan.

Under året har stora utbrott av granbarkborreangrepp drabbat stora skogsområden både i Europa och södra delen av Sverige. Angreppen har lett till tvingande avverkningar som översvämmat marknaden med virke. Även om inte stiftet varit lika hårt drabbat så påverkades virkespriserna negativt.

Årets avverkningar genomfördes enligt plan och uppgick till 185 753 m³fub. Gallringsandelen är ökande och utgjorde 65 702 m³fub, vilket är 35% av den totala avverkningsvolymen. Skogsvårdsåtgärderna har utförts enligt plan. Föryngringarna från den torra sommaren 2018 klarade sig bättre än befarat. Den extra reservationen som gjordes i bokslutet förra året för om- och hjälpplanteringar har därmed kunnat återföras, vilket gav en positiv resultatpåverkan med 1,1 miljoner kronor. Den totala skogsvårdsskulden uppgår nu till 11,3 miljoner kronor.

Prästlönetillgångarna medverkar indirekt i produktionen av förnyelsebar elenergi genom sina tre fallrättsavtal och två markarrendeavtal för vindkraft. Tillsammans genererade de drygt 11,3 miljoner kronor i intäkter varav arrendeersättningen för vindkraft stod för 4,7 miljoner kronor. Den årliga ersättningen varierar med den faktiska elproduktionen och elpriset. Intresset för vindkraftsetableringar inom stiftet har ökat och för närvarande pågår utredning och prövning av fem vindkraftsområden som berör kyrkans mark.

Under året har några förändringar i markinnehavet skett. Två nya naturreservat har bildats som berör kyrkans mark, Ristafallet i Undersåker och Storbrättan i Lillhärdal. En skogsfastighet har köpts till i anslutning till befintligt innehav i Mattmar.

Ett gemensamt klimatseminarium genomfördes tillsammans med övriga stifts egendomsnämnder och egendomsutskott. Seminariet resulterade i en gemensam handlingsplan i arbetet mot klimatförändringar. Handlingsplanen är en del i Svenska Kyrkans färdplan för klimatet.

Vid skogsplaneringen undantas områden med höga naturvärden systematiskt från skogsbruk. Områdena sparas frivilligt och lämnas för fri utveckling. Vid behov görs insatser för att bevara eller höja naturvärdena. Totalt utgör dessa områden idag 9% av den produktiva skogsmarksarealen.

Under året slutfördes ett flerårigt friluftsprojekt vid Sunne kyrka. Ett skogsområde har avsatts i anslutning till Sunne kyrka för friluftsliv. Insatser har gjorts för att stärka tillgängligheten och upplevelsevärdena. En så kallad pärlstig har anlagts efter inspiration från Martin Lönnebos frälsarkrans. Planeringen och arbetet gjordes i samarbete med församlingen och stigen invigdes i anslutning med stiftsfesten i Östersund.

För rörelsegrenen Skog blev vinsten 49,1 miljoner kronor.

Prästlönefonden har en diskretionär förvaltning som regleras av en finanspolicy som är anpassad efter Svenska kyrkans centralt antagna policy. Finansmarknaden har haft en stark utveckling under året. Den svenska börsen (OMX30) steg med ca 25%. efter en stark avslutning på året.

För rörelsegrenen Fond blev vinsten 4,9 miljoner kronor.

Jordbruksverksamheten är den minsta rörelsegrenen och utgörs av sidoarrenden.

Efterfrågan på jordbruksmark är svag och antalet jordbruksföretag minskar i stiftet.

För rörelsegrenen Jord blev vinsten knappt 0,2 miljoner kronor.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

I slutet av 2019 drabbades staden Whun i Kina av ett coronavirus som sedan spritt sig som en pandemi över världen. Världshandeln har påverkats negativt. Reserestriktioner har införts till vissa länder och viss tillverkningsindustri har brist på komponenter till sin produktion. Världens börser har fallit. Stockholmsbörsen har fallit med 26% och prästlönefonden med 13%.

Framtida utveckling

Våra skogar och de skogsbaserade produkterna utgör grunden i den växande biokemin. Efterfrågan på förnyelsebara skogsprodukter har ökat och nya produkter är under utveckling. Skogsindustrin i regionen har gjort stora investeringar och därmed ökat sitt råvarubehov. Över tid har utvecklingen lett till större och samtidigt färre industrier. Det innebär färre virkesköpande aktörer samtidigt som virkestransporterna ökar, vilket påverkar

virkespriserna negativt, inte minst i inlandet. Sammantaget finns en positiv framtidstro för skogsbruket i stort.

Bevakning av fastighetsmarknaden kommer att fortgå för att ersätta de naturreservat som har bildats samt de som står i tur att bildas på kyrkans mark.

Intresset för vindkraftsetableringar är stort i stiftet. Flera områden är under prövning som berör kyrkans mark.

Det finns en efterfrågan på tomtmark på olika håll i stiftet. Några tomtprojekt pågår och initiativ för ytterligare tomtområden har tagits.

Samarbetet med andra stift och kyrkan centralt kommer att fortgå och utvecklas. Genom samarbete kan resurser och specialistkompetens delas och därmed behållas inom den kyrkliga förvaltningsorganisationen. Strävan är att upprätthålla en rationell och kostnadseffektiv förvaltning med hög kvalitet som är rustad att möta framtidens krav och förväntningar.

EGET KAPITAL

	2019	2018
Bundet eget kapital		
Prästlönefastighetskapital		
Belopp vid årets ingång	475 824	475 569
Köp / försäljning av prästlönefastighet (netto)	8 821	2 331
Avskrivning	-2 218	-2 076
Belopp vid årets utgång	482 427	475 824
Prästlönefondskapital		
Belopp vid årets ingång	60 402	58 192
Köp / försäljning av prästlönefastighet (netto)	-8 821	-2 331
Avskrivning	2 218	2 076
Realisationsvinst fastighetsförsäljning	142	199
Intrångsersättningar mm enligt KO 46:10	2 726	1 062
Värdesäkring enligt KO 46:11	1 100	1 204
Belopp vid årets utgång	57 767	60 402
Fritt eget kapital		
Balanserade medel		
Belopp vid årets ingång	25 161	24 741
Omföring föregående års resultat	41 678	42 420
Utdelningar till församling/pastorat	-21 000	-21 000
Särskild utjämningsavgift till nationell nivå -	21 000	-21 000
Belopp vid årets utgång	24 839	25 161
Redovisat årsresultat		
Belopp vid årets ingång	41 678	42 420
Omföring föregående års resultat	-41 678	-42 420
Redovisat årsresultat	49 305	44 144
Realisationsvinst fastighetsförsäljning	-142	-199
Intrångsersättning mm enligt KO 46:10	-2 726	-1 063
Värdesäkring enligt KO 46:11	-1 100	-1 204
Belopp vid årets utgång	45 336	41 678

Förslag till vinstdisposition

Fritt eget kapital enligt balansräkningen uppgår till 70 175 tkr. Då har till bundet eget kapital överförts 142 tkr för reavinster från fastighetsförsäljningar samt 2 727 tkr för intrångsersättningar och andra upplåtelser. Värdesäkring av kapitalet har gjorts med 1 100 tkr.

Balanserad vinst från föregående år	24 839
Tillkommande redovisat disponibelt årsresultat	45 336
Summa	**70 175**

Egendomsnämnden beslutar att vinstmedlen disponeras så

att till församlingar/pastorat utdela efter andelstal	21 500
att till nationell nivå inleverera som del i utjämningssystemet	21 500
att i ny räkning överföra	27 175
Summa	**70 175**

Miljöinformation

Prästlönetillgångarna bedriver ingen enligt miljöbalken tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet.

Skogsbruket är i likhet med nio andra stift certifierat enligt PEFC. Administrationen och rutinerna kring certifieringsarbetet sköts i den stiftsgemensamma Svenska kyrkans PEFC ekonomiska förening där representanter från respektive medlemsstift ingår. Miljöarbetet revideras dels internt och av extern auktoriserad PEFC-revisor från DNV.

För den interna revisionen anlitar samtliga stift Hushållningssällskapet. Där kontrolleras bland annat tagen naturvårdshänsyn vid slutavverkningarna.

Klimatpåverkan

Skog som växer tar upp stora mängder koldioxid (CO2) ur luften. En ökad skogsproduktion och ett ökat användande av skogsprodukter motverkar effekten av utsläppen av växthusgaser.

Därmed är ett ansvarsfullt och långsiktigt skogsbruk en klimatfrämjande verksamhet i sig. En beräkning av förvaltningens klimatpåverkan har gjorts. Där har hänsyn tagits till förvaltningens klimatpåverkan i form av utsläpp i sin verksamhet genom avverkning, markberdning, vägbyggnad, persontransporter och dylikt. Avverkningsvolymen i sig betraktas som ett direktutsläpp även om koldioxiden är bunden i olika produkter under olika lång tid. Kyrkans skogar har bidragit till att motverka klimatpåverkan under året genom en inlagring av 57 402 ton (32 102 ton). Då har inte skogsmarkens inlagring av CO2 beaktats, vilket skulle ge en väsentligt högre siffra.

RESULTATRÄKNING

	Not	2019	2018
Rörelsens intäkter	3		
Intäkter prästlönefastigheter	4, 5	98 517	100 114
Intäkter prästlönefond	4	5 161	2 232
Resultat vid avyttring av prästlönefastigheter	4	142	199
Övriga rörelseintäkter		13	88
Summa rörelsens intäkter		103 833	102 633
Rörelsens kostnader			
Kostnader för varor, material och vissa köpta tjänster		-33 907	-39 052
Övriga externa kostnader	5, 6	-7 037	-6 251
Kostnader för inhyrd personal	7	-6 409	-6 224
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-2 262	-2 127
Summa rörelsens kostnader		-49 615	-53 654
Rörelseresultat	3	54 218	48 979
Resultat från finansiella investeringar	8		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		1 202	288
Räntekostnader och liknande resultatposter			
Summa resultat från finansiella investeringar		1 202	288
Resultat efter finansiella poster		55 420	49 267
Bokslutsdispositioner	9	-2 316	-1 232
Skatt	19	-3 799	-3 891
ÅRETS RESULTAT		49 305	44 144

Prästlönefastigheter och prästlönefonder skall förvaltas av Svenska kyrkan såsom självständiga förmögenheter. Endast avkastningen får användas för ändamålet. Resultaträkningen ovan är utformad för att följa god redovisningssed. Det redovisade resultatet är inte i sin helhet disponibelt för ändamålet. Enligt lag och kyrkoordning skall kapitalisering ske enligt nedan.

Årets resultat enligt resultaträkningen	49 305	44 144
Intrångsersättningar mm enligt KO 46:10	-2 727	-1 063
-Värdesäkring enligt KO 46:11	-1 100	-1 204
Omföring av realisationsresultat för fastighet i förhållande till anskaffningsvärde	-142	-199
Disponibelt för utdelning	45 336	41 678

BALANSRÄKNING

	Not	2019-12-31	2018-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Prästlönefastigheter	10	482 427	475 824
Inventarier, verktyg och installationer	11	163	207
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	116	116
		482 706	476 147
Finansiella anläggningstillgångar			
Prästlönefond	13	57 767	60 402
Övriga långfristiga placeringar	13	1 305	148
		59 072	60 550
Summa anläggningstillgångar		541 778	536 697
Omsättningstillgångar			
Varulager		434	771
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		15 103	10 390
Övriga fordringar		1 693	3 768
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	14 185	11 996
		30 981	26 154
Kortfristiga placeringar	15	63 769	64 508
Kassa och bank		20 691	22 530
		84 460	87 038
Summa omsättningstillgångar		115 875	113 963
Summa tillgångar		657 653	650 660

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

	Not	2019-12-31	2018-12-31
Eget kapital	16		
Bundet eget kapital			
Prästlönefastighetskapital		482 427	475 824
Prästlönefondskapital		57 767	60 402
Fritt eget kapital			
Balanserat resultat		24 839	25 161
Årets resultat		45 336	41 678
Summa eget kapital		610 369	603 065
Obeskattade reserver			
Obeskattade reserver	9	24 095	21 779
Summa obeskattade reserver		24 095	21 779
Avsättningar	17		
Avsättning skogsvård		11 300	12 400
Summa avsättningar		11 300	12 400
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		2 997	3 518
Skatteskuld		1 732	3 615
Övriga skulder		2 797	1 692
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	18	4 362	4 591
Summa kortfristiga skulder		11 888	13 416
Summa eget kapital och skulder		657 653	650 660

KASSAFLÖDESANALYS

	2019	2018
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	55 420	49 267
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		
Av- och nedskrivningar	2 262	2 127
Ökning/minskning av avsättningar	-1 100	2 100
Resultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-142	-256
Betalda inkomstskatter	-2 668	2 529
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapitalet	53 772	50 709
Kassaflöde från förändring i rörelsekapitalet		
Ökning/minskning av varulager	336	10
Ökning/minskning av kortfristiga skulder	1 528	-219
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar	-4 827	-8 192
Kassaflöde från den löpande verksamheten	50 809	42 308
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-40
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		198
Kassaflöde från investeringsverksamheten	0	158
Prästlönetillgångar		
Prästlönefastigheter		
Förvärv av prästlönefastigheter	-8 828	-2 332
Försäljning av prästlönefastigheter	148	200
Prästlönefondsmedel		
Nettoförsäljning av värdepapper	-2 707	-530
Kassaflöde från prästlönetillgångarna	-11 387	-2 662
Kassaflöde före utdelning	39 422	39 804
Utdelning till församlingar/pastorat och nationell nivå	-42 000	-42 000
Årets kassaflöde	-2 578	-2 196
Likvida medel vid åres början	87 038	89 234
Likvid medel vid årets slut	84 460	87 038
Specifikation av likvida medel vid årets slut		
Kassa och bank	20 685	22 530
Kortfristiga placeringar	63 775	64 508
	84 460	87 038

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Grunder för upprättande

Från och med räkenskapsåret 2016 upprättas årsredovisningen med tillämpning av årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringslnämndens BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Vidare tillämpas rekommendationer utgivna av Svenska Kyrkans Redovisningskommitté (KRED).

Värderingsgrund

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärde om inte annat anges.

Belopp

Samtliga belopp är angivna i tusentals kronor (tkr) om inte annat anges. Beloppen inom parentes anger föregående års värden.

Intäktsredovisning

Intäkter redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas och som är för egen räkning.

Försäljning av varor redovisas vid leverans av produkter till kunden, i enlighet med försäljningsvillkoren. Försäljning redovisas netto efter moms, rabatter och kursdifferenser vid försäljning i utländsk valuta.

Virkesintäkter: Intäkter från leveransvirke redovisas i den period virket levererats till köparen. Intäkter från avverkningsuppdrag och leveransrotköp redovisas i den period virket inmätts. Intäkter från rotposter redovisas vid kontraktstillfället.

Övriga intäkter som intjänats intäktsredovisas enligt följande:

Arrende- och hyresintäkter: i den period uthyrningen sker

Ränteintäkter: i enlighet med effektiv avkastning

Erhållen utdelning: när rätten att erhålla utdelning bedöms som säker.

Leasing

All leasing, både när prästlönetillgångarna är leasetagare och leasegivare, redovisas som operationell leasing, dvs leasingavgifterna, inklusive en första förhöjd avgift, redovisas som kostnad/intäkt linjärt över leasingperioden. Uppgifterna om avgifter i noten är redovisade i nominella belopp. Med leasingperiod avses den period som leasetagaren har avtalat att leasa en tillgång.

Inkomstskatter

Prästlönetillgångarna beskattas från och med inkomståret 2014 som en inskränkt skattskyldig stiftelse. Endast inkomst av näringsverksamhet och innehav av fastighet beskattas. Kapitalvinster och andra inkomster som inte kommer från näringsverksamhet är alltid skattefria förutsatt att villkoren för inskränkt skattskyldighet är uppfyllda.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärdet efter avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivning sker linjärt över den bedömda nyttjandeperioden. Mark skrivs inte av då nyttjandeperioden är obegränsad. Följande avskrivningstider tillämpas:

Byggnader	25–50 år
Skogsbilvägar	10 år
Skotrar	10 år
Datautrustning	3 år
Övriga inventarier, installationer och verktyg	10 år

Vid varje balansdag sker en prövning av anläggningstillgångens värde och det skrivs ned ifall den bedöms ha ett lägre värde än bokfört värde och det kan antas att värdenedgången är bestående. Om det inte längre finns skäl för nedskrivningen återförs den. Nedskrivningen och återföringen redovisas i resultaträkningen.

Finansiella instrument

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar värdepapper, kundfordringar och övriga fordringar, kortfristiga placeringar, leverantörsskulder och låneskulder. Instrumenten redovisas i balansräkningen när prästlönetillgångarna blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor.

Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rätten att erhålla kassaflöden från instrumentet har löpt ut eller överförts och prästlönetillgångarna har överfört i stort sett alla risker och förmåner som är förknippade med äganderätten.

Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelserna har reglerats eller på annat sätt upphört.

Prästlönefondsmedel- Övriga långfristiga värdepappersinnehav

Innehaven innehas på lång sikt och redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde. I efterföljande redovisning värderas posten fortsatt i enlighet med lägsta värdets princip

till det lägsta av anskaffningsvärde eller marknadsvärdet på balansdagen. De räntebärande tillgångarna redovisas i efterföljande redovisning till upplupet anskaffningsvärde.

Prästlönefondsplaceringar
Prästlönefondsmedel utgör en separat förvaltad tillgångsmassa, motsvarande förvaltningens bundna prästlönefondskapital, där insättningar och uttag ur värdepappersportföjen sker i samband med köp och försäljning av prästlönefastigheter. Samtliga tillgångar och eventuella fondlikvidskulder som är relaterade till portföljen redovisas på raden Prästlönefondsmedel i balansräkningen. Prästlönefondsmedlen förvaltas långsiktigt och redovisas som anläggningstillgång. Förvaltningen av prästlönefondsmedel utgör en kärnverksamhet i förvaltarens uppdrag och redovisas som en egen rörelsegren. Avkastningen från prästlönefondsmedlen redovisas på separat rad under verksamhetens intäkter.

För de noterade värdepapper som ingår i i prästlönefondsmedlen sker en kollektiv värdering. Det innebär att vid prövning av lägsta värdets princip/prövning av nedskrivningsbehov avräknas orealiserade förluster mot orealiserade vinster inom portföljen.

Kundfordringar och övriga fordringar
Fordringar redovisas som omsättningstillgångar med undantag för poster med förfallodag mer än 12 månader efter balansdagen, vilka klassificeras som anläggningtillgångar.Fordringar tas upp till det belopp som förväntas bli inbetalt efter avdrag för individuellt bedömda osäkra fordringar.

Kortfristiga placeringar
Värdepapper som är anskaffade med avsikt att innehas kortsiktigt redovisas inledningsvis till anskaffningsvärde och i efterföljande värderingar i enlighet med lägsta värdets princip till det lägsta av anskaffningsvärde och marknadsvärde.Kortfristiga placringar värderas till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde, det vill säga marknadsvärdet.

Avsättningar

Med avsättningar avses förpliktelser på balansdagen som är säkra eller sannolika till sin förekomst men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då de skall infrias. Avsättning redovisas med det belopp som motsvarar den bästa uppskattningen av den utbetalning som krävs för att reglera åtagandet.

Kassaflödsanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och visar prästlönetillgångarnas in- och utbetalningar uppdelade på löpande verksamheten, investeringsverksamhet, finansieringsverksamhet samt förvaltade prästlönetillgångar. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar.

Som likvida medel klassificeras rörelsemedel bestående av kassamedel, disponibla tillgodohavanden hos banker och andra kreditinstitut, kyrkkontot samt kortfristiga likvida placeringar som är noterade på en marknadsplats.

Eget kapital och lämnad utdelning

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital.

Bundet eget kapital utgörs av Prästlönefastighetskapital och Prästlönefondskapital. Vid försäljning av prästlönefastighet tillförs prästlönefondskapitalet ett belopp motsvarande erhållen köpeskilling. Detta uppnås genom omföringar inom eget kapital. Prästlönefondskapitalet värdesäkras årligen, genom en kapitalisering som tas av avkastningen, för att trygga att kapitalet inte urholkas på grund av inflation. Vid köp av prästlönefastighet förs ett belopp motsvarande köpeskillingen om från prästlönefondskapital till prästlönefastighetskapital.

Fritt eget kapital utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital samt lämnad utdelning.

Utdelning Av stiftsfullmäktige beslutad utdelning redovisas direkt mot fritt eget kapital.

Not 2 Uppskattningar och bedömningar

Prästlönetillgångarna gör uppskattningar och bedömningar om framtiden. de uppskattningar för redovisningsändamål som blir följden av dessa kommer, definitionsmässigt, sällan att motsvara det verkliga resultatet. De uppskattningar och antaganden som Prästlönetillgångarna gjort bedöms inte innebära några väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder nästkommande år. Beräkningen av skogsvårdsskulden grundar sig på faktiska arealer och nyckeltal från verksamhetens skogsvårdskostnader, se not 17.

NOT 3 Information om oberoende rörelsegrenar

2019	2018	
Rörelsens intäkter fördelad på rörelsegrenar		
Skog	98 457	100 153
Jord	213	248
Fond	5 163	2 232
	103 833	102 633
Rörelseresultatets fördelning på rörelsegrenar		
Skog	51 255	48 603
- avskrivningar	-2 262	-2 127
+ realisationsresultat vid avyttring av anl tillgång	142	199
Summa Skog	49 135	46 675
Jord	163	46 675
Fond	4 920	2 128
	54 218	48 979

Not 4 Intäkternas fördelning

	2019	2018
Intäkter prästlönefastigheter		
Intäkter skog		
Leveransrotköp	10 880	9 117
Leveransvirke	71 209	75 143
Jaktarrenden	1 294	1 255
Fallrätter	6 542	7 839
Vindkraftsarrenden	4 727	4 418
Övriga intäkter	3 781	2 182
Resultat vid försäljning av fastigheter	142	199
	98 575	100 153
Jordbruksarrenden	213	248
	213	248
Intäkter prästlönefond		
Utdelningar	411	454
Realisationsresultat	4 752	1 778
	5 163	2 232
SUMMA	103 833	102 633

Not 5 Operationell leasing

	2019	2018
Not avseende uppgifter som leasetagare		
Framtida minimileaseavgifter som ska erläggas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal		
Förfaller till betalning inom ett år	652	650
Förfaller till betalning senare än ett år men inom fem år	1 355	1 312
Förfaller till betalning senare än fem år		240
Under perioden erlagda leasingavgifter	706	564

Den operationella leasingen utgörs i allt väsentligt av hyrda inventarier och lokaler.Storleken på de framtida leasingavgifterna redovisas till nominellt belopp. Variabla avgifter förekommer inte. Inventarier leasas på fem år med möjlighet till utköp. Bilar leasas på tre år med möjlighet till förlängning eller utköp.

Not avseende uppgifter som leasegivare

Framtida minimileaseavgifter som kommer att erhållas avseende icke uppsägningsbara leasingavtal

Förfaller inom ett år	6 839	6 839
Förfaller till betalning senare än ett men inom fem år	21 600	21 600
Förfaller till betalning senare än fem år	70 000	75 400
Under perioden erhållna leasingavgifter	13 428	14 688

De huvudsakliga leasingavgifterna avser fallrätter och vindkraftsarrenden, övriga avgifter avser jakt- och markarrenden. Leasingavgifterna avseende fallrätter och vindkraft är till större del baserade på elproduktionen och varierar således. Dessa är inte med i framtida leasingavgifter av detta skäl. De som har avtalat om en minimiavgift är däremot med.

Not 6 Arvode och kostnadsersättning till revisorer

	2019	2018
Kvalificerade revisorer		
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB		
Revisionsuppdrag	71	70
Andra uppdrag	5	5
	76	75

Med revisionsuppdrag avses arbetsuppgifter som det enligt lag ankommer på Prästlönetillgångarnas revisorer att utföra, rådgivning eller annat som föranleds av iakttagelser vid sådana arbetsuppgifter samt verksamhetsrevision. Allt annat är uppdrag.

Not 7 Inhyrd personal och förtroendevalda

All personal är anställd av stiftet och har stiftsstyrelsen som personalorgan. Prästlönetillgångarna belastas med samtliga personalkostnader. Dessa kostnader redovisas under inhyrd personal i resultaträkningen. Som tilläggsinformation i denna not redovisas här kostnader etc för den personal från stiftet som uteslutande arbetar med förvaltningen av Prästlönetillgångarna.

	2019	2018
Kvinnor	1	1
Män	6	6
Totalt	7	7

I sifferuppgifterna nedan ingår den stiftspersonal som uteslutande arbetat åt Prästlönetillgångarna.

Könsfördelningen i Egendomsnämnden

Kvinnor(%)	50,00	50,00
Män(%)	50,00	50,00

Löner, arvoden och andra ersättningar

Ledamöter i Egendomsnämnden	156	208
Personal	4 244	4 129
	4 400	4 337

Till ordförande i Egendomsnämnden har ersättning utgått med 45 tkr (45 tkr).

Pensionskostnader och andra avgifter

Pensionskostnader	457	434
Andra sociala avgifter enligt lag och avtal	1 476	1 440
	1 933	1 874

Härnösands stift har inga övriga utfästelser om pensioner eller avgångsvederlag till personer i ledande ställning.

Not 8 Resultat från finansiella investeringar

	2019	2018
Övriga ränteintäkter och liknande poster		
Räntor	8	8
Skattefria kapitalintäkter	1 197	280
	1 205	288

Not 9 Obeskattade reserver

	2019	2018
Ackumulerad skillnad mellan bokförda avskrivningar och avskrivningar enligt plan	138	172
Periodiseringsfond tax 2014		3 600
Periodiseringsfond tax 2015	2 987	2 987
Periodiseringsfond tax 2016	1 400	1 400
Periodiseringsfond tax 2017	3 700	3 700
Periodiseringsfond tax 2018	4 920	4 920
Periodiseringsfond tax 2019	5 000	5 000
Periodiseringsfond tax 2020	5 950	
	24 095	21 779

Not 10 Prästlönefastigheter

	2019	2018
Ingående anskaffningsvärden	495 898	493 567
Årets förändringar		
-Inköp	8 828	2 332
-Försäljningar och utrangeringar	7	-1
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	504 719	495 898
Ingående avskrivningar	-20 074	-17 998
Årets förändringar -Avskrivningar	-2 218	-2 076
Utgående ackumulerade avskrivningar	-22 292	-20 074
Utgående bokfört värde	482 427	475 824
Taxeringsvärden		
Mark		1 514 951
Byggnader		1 354

Prästlönetillgångarna omfattas från och med år 2000 av bokföringsskyldighet. I den öppningsbalansräkning som upprättades 2000-01-01 värderades fastighetsbeståndet, med stöd av BFN U 95:3, till ett försiktigt beräknat marknadsvärde vilket ansågs motsvara då aktuella taxeringsvärden.

Not 11 Inventarier, verktyg och installationer

	19-12-31	18-12-31
Ingående anskaffningsvärden	584	694
Årets förändringar		
-Inköp		40
-Försäljningar och utrangeringar		-150
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	584	584
Ingående avskrivningar	-377	-335
Årets förändringar		
-Försäljningar och utrangeringar		10
-Avskrivningar	-44	-52
Utgående ackumulerade avskrivningar	-421	-377
Utgående bokfört värde	163	207

Not 12 Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar

	19-12-31	18-12-31
Ingående balans	116	116
Utgående balans	116	116

Pågående nyanläggning avser planläggningsarbeten för nya tomter på Frösön.

Not 13 Prästlönefond

	Anskaffnings värde	Bokfört-värde	Marknad-bokslutsdag
Noterade aktier och aktiefonder	34 349	34 349	37 424
Noterade räntebärande värdepapper	24 278	24 278	24284
Onoterade värde-pappersinnehav	1 000	0	0
Depåkonto	445	445	445
Summa prästlönefondsplaceringar	60 072	59 072	62 153

I portföljen ingår prästlönefondskapitalet med 57 767 tkr (60 402) tkr.

Vid bokslutet sker en avstämning, fonden värdesäkras för inflationen, investeringar i fastigheter plockas ut medan försäljningslikvider, intrångserättningar samt avskrivningar sätts in.

	2019	2018
Ingående ackumulerade anskaffningsvärden	60 402	61 020
Investeringar under året	74 990	24 704
Försäljningar/avyttringar	-76 625	-24 322
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden58 767	61 402	
In- och utgående ackumulerade nedskrivningar	-1 000	-1 000
Utgående redovisat värde	57 767	60 402

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	19-12-31	18-12-31
Upplupen ersättning för virkesförsäljning	3 998	2 419
Upplupna ersättningar för fallrätter	3 894	5 225
Upplupna ersättningar för vindkraft	4 125	4 343
Övriga poster	2 168	9
Summa	14 185	11 996

Not 15 Värdepappersinnehav

Värdepappersinnehav	Anskaffnings-värde	Bokfört-värde	Marknad-bokslutsdag
Kortfristiga placeringar			
Noterade räntebärande värdepapper SEB	30 000	30 000	30 160
Noterade räntebärande värdeppper SHB	26 606	26 606	26 900
Noterade räntebärande värdepapper Danske Bank	7 142	7 142	7 350
Summa kort-fristiga placeringar	**63 748**	**63 748**	**64 410**

Not 16 Förslag till vinstdisposition

Fritt eget kapital enligt balansräkningen uppgår till 70 177 tkr. Då har till bundet eget kapital överförts 142 tkr för reavinster från fastighetsförsäljningar samt 2 727 tkr för intrångsersättningar och andra upplåtelser. Värdesäkring av kapitalet har gjorts med 1 100 tkr.

Balanserad vinst från föregående år	24 839
Tillkommande redovisat disponibelt årsresultat	45 336
Summa	70 175
Egendomsnämnden beslutar att vinstmedlen disponeras så	
...att till församlingar/pastorat utdela	21 500
...att till nationell nivå utdela	21 500
...att i ny räkning överföra	27 175
Summa	70 175

Not 17 Avsättningar

	2019	2018
Avsättning för skogsvård	11 300	12 400
	11 300	12 400

Prästlönetillgångarnas skuld för förmånsbestämda tjänstepensioner vid inkomster över 7,5 inkomstbas-belopp redovisas som skuld till Härnösands stift i balansposten "Övriga skulder".

Not 18 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	19-12-31	18-12-31
Föutbetalda intäkter, övrigt	700	700
Upplupna löner	2 629	
Sent erhållna fakturor, övrigt	1 033	3 891
Summa	4 362	4 591

Not 19 Skatt på årets resultat

	2018	2017
Aktuell skatt	3 891	3 249
Skatt på årets resultat	3 891	3 249
Redovisat resultat i skattepliktig verksamhet före skatt	17 686	39 997
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	3 850	8 799
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	69	170
Skatteeffekt av ej skattepliktig realisationsvinst	-44	-5 736
Skatteeffekt av schablonränta på periodiseringsfond	16	16
Redovisad skattekostnad	3 891	3 249

Härnösand 2020-03-18

Sven-Erik Bodén
Ordförande

Elisabet Fjellström

Carina Grahn Hellberg

Priscilda Helenius

Paul Höglund

Bertil Swenson

Vår revisionsberättelse har lämnats 2020-03-31
Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Thomas Åhlund
Auktoriserad revisor

Maud Eriksson

Rolf Larsson

Martin Nilsson

Lena Brunzell

Revisionsberättelse

Till stiftsfullmäktige i Härnösands stift, avseende prästlönetillgångarna i Härnösands stift, org.nr 888000-5064

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Prästlönetillgångar i Härnösands stift för år 2019.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Prästlönetillgångar i Härnösands stifts finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att stiftsfullmäktige fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten *De auktoriserade revisorernas ansvar* samt *De icke-auktoriserade revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftet, enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är egendomsnämnden, som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av Årsrapport för prästlönetillgångarna i Härnösands stift men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Egendomsnämndens ansvar

Det är egendomsnämnden, som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Egendomsnämnden ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar egendomsnämnden för bedömningen av Prästlönetillgångarnas förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om stiftsstyrelsen avser att upplösa prästlönetillgångarna, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

De auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har att utföra revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i egendomsnämndens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att egendomsnämnden använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett stift inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera egendomsnämnden om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De icke-auktoriserade revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt kyrkoordningen och revisionslagen och därmed enligt god revisionssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av prästlönetillgångarnas resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar samt kyrkoordningen

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av egendomsnämndens förvaltning för Prästlönetillgångar i Härnösands stift för år 2018.

Vi tillstyrker att stiftsfullmäktige beviljar egendomsnämndens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorernas ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till stiftet enligt god revisorssed i Sverige. Vi som auktoriserade revisorer har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Egendomsnämndens ansvar

Egendomsnämnden ansvarar för prästlönetillgångarnas organisation och förvaltningen av prästlönetillgångarnas angelägenheter enligt kyrkoordningen. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma prästlönetillgångarnas ekonomiska situation och att tillse att prästlönetillgångarnas organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och stiftets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Revisorernas ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon ledamot av egendomsnämnden i något väsentligt avseende företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftet.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder den auktoriserade revisorn professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på den auktoriserade revisorns professionella bedömning och övriga valda revisorers bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet.

Sundsvall den 31 mars 2020

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Thomas Åhlund
Auktoriserad revisor

Härnösand den mars 2020

Rolf Larsson

Martin Nilsson

Maud Eriksson

Lena Brunzell

Andelstalsägare, andelstal och utdelning i kronor

Utdelningen 43 miljoner kronor fördelad med 50% till andelstalsägarna och 50% inbetalas till nationella nivån som del i utjämningssystemet. Utdelningsdag 1 juli 2020.

Andelstalsägare med respektive andelstal

Pastorat och församlingar	Andelstal	% andel	Utdelning 50% efter andelstal
Alnö förs.	3038	0,50	107 767
Anundsjö-Skorped past.	15397	2,54	546 179
Arnäs, Gideå, Trehörningsjö past.	10872	1,79	385 664
Borgsjö - Haverö förs.	21240	3,50	753 449
Brunflo, Lockne, Marieby och Näs past.	7983	1,32	283 182
Bräcke-Revsund past.	20780	3,43	737 131
(Bräcke-Nyhem, Revsund-Sundsjö-Bodsjö)			
Fors - Ragunda past.	21489	3,55	762 282
Frösö, Sunne, Norderö förs.	5284	0,87	1837 440
Grundsunda förs.	5696	0,94	202 055
Håsjö past.	13205	2,18	468 422
(Borgvattnet, Hällesjö - Håsjö, Stugun,)			
Häggenås - Lit - Kyrkås förs.	9225	1,52	327 239
Härnösands past.	14861	2,45	527 166
(Domkyrko, Hemsö, Häggdånger, Högsjö, Stigsjö Säbrå, Viksjö)			
Härjedalens past.	57733	9,53	2 047 969
(Hedebygden, Svegsbygden, Tännäs-Ljusnedal, Ytterhogdal - Överhogdal - Ängersjö)			
Hässjö, Tynderö, Ljustorp past.	5029	0,83	178 394
Indalens past.	11182	1,84	396 660
Kramfors past.	19265	3,18	683 389
(Bjärtrå, Dal, Gudmundrå, Nora-Skog, Nordingrå, Styrnäs, Torsåker, Ullånger, Vibyggrå, Ytterlännäs)			
Krokoms past.	64495	10,64	2 287 838
(Alsen, Aspås, Föllingebygden, Näskott, Offerdal, Rödön, Ås)			
Långsele, Graninge och Helgum past.	14645	2,42	519 504
Njurunda förs.	2703	0,45	95 884
Nätra-Sidensjö past.	15421	2,54	547 031
Ramsele-Edsele förs.	26737	4,41	948 444
Selånger förs.	1424	0,23	50 514
Själevad, Mo och Björna past.	12076	1,99	428 373
Sköns förs.	2312	0,38	82 014
Sollefteå - Boteå past.	24556	4,05	871 078
(Boteå, Sollefteå, Sånga-Multrå, Överlännäs)			
Strömsunds past.	53782	8,87	1 907 814
(Alanäs, Bodum, Fjällsjö, Frostviken, Gåxjö, Hammerdal, Ström,Tåsjö)			
Stöde förs.	12780	2,11	453 346
Sundsvalls förs.	0	0,00	-

Pastorat och församlingar	Andelstal	% andel	Utdelning 50% efter andelstal
Södra Jämtlands past.	41876	6,91	1 485 472
(Berg, Hackås, Klövsjö - Rätan, Myssjö - Oviken, Åsarna)			
Timrå förs.	593	0,10	21 036
Torps förs.	22778	3,76	808 006
Tuna - Attmars förs.	1456	0,24	51 649
Ådals-Liden, Junsele, Resele och Ed past.	40252	6,64	1 427 863
Åre past.	25876	4,27	917 902
(Kall, Undersåker, Västra Storsjöbygden, Åre)			
Örnsköldsvik förs.	0	0,00	-
Östersunds förs.	52	0,01	1 845
SUMMA	**606093**	**100**	**21 500 000**
Utdelning till Andelstalsägarna			21 500 000
Inbetalas till nationella nivån som del i utjämningssystemet			21 500 000
SUMMA			**43 000 000**

Utdelningsbar och utdelad vinst 2001-2019

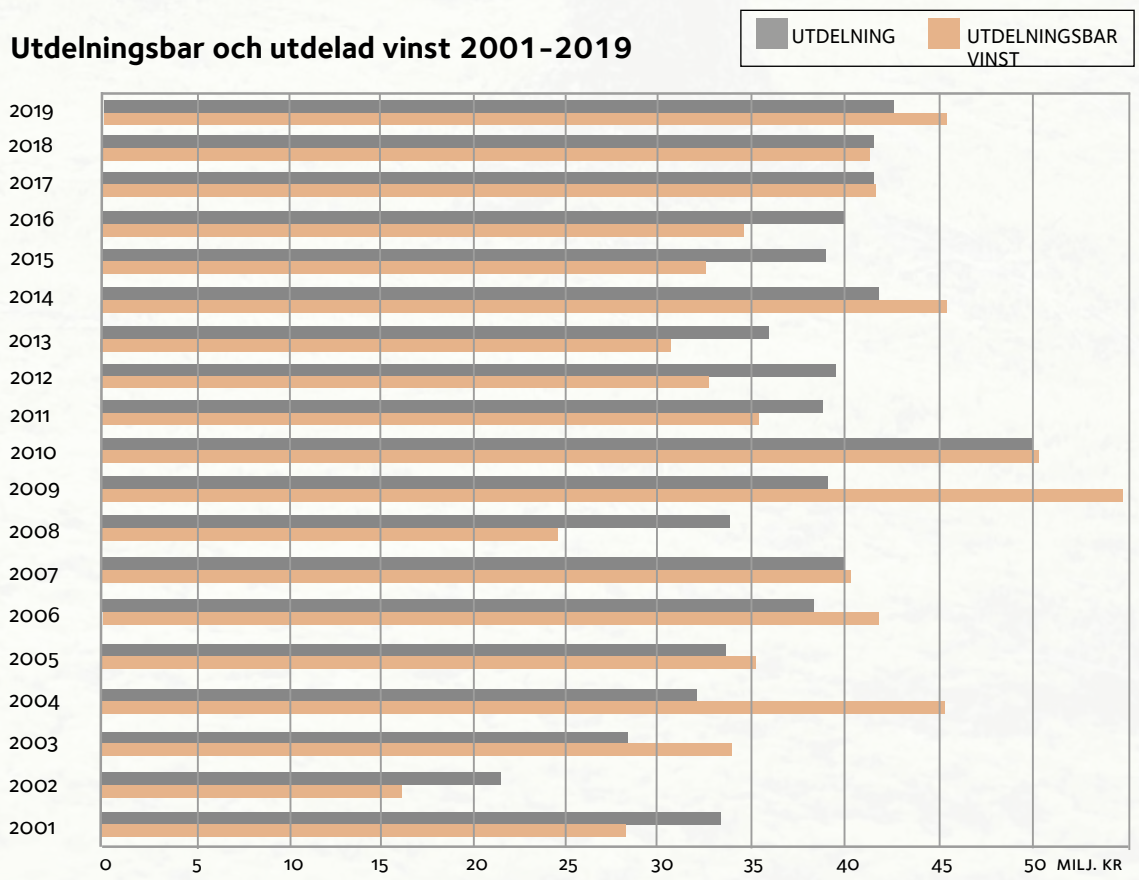

BEFATTNINGSHAVARE

Stiftsjägmästare
Max Enander
Tel: 0611-254 30
max.enander@
svenskakyrkan.se

Bitr stiftsjägmästare
Thomas Karnestrand
Tel: 0611-254 32
thomas.karnestrand@
svenskakyrkan.se

Ekonom
Barbro Nordlöf
Tel: 0611-254 31
barbro.nordlof@
svenskakyrkan.se

STIFTSSKOGVAKTARE

Östra distriktet
Jan-Olof Eriksson
Box 94,
871 22 Härnösand
Tel: 0611-254 33,
jan-olof.eriksson@
svenskakyrkan.se

Norra distriktet
Gunnar Pamuk
Ramselevägen 10,
833 93 Strömsund
Tel: 0611-254 35
gunnar.pamuk@
svenskakyrkan.se

Mellersta distriktet
Fredrik Sätter
Alsenvägen 18,
830 47 Trångsviken
Tel: 0611-254 39
fredrik.satter@
svenskakyrkan.se

Södra distriktet
Olof Grinde
Pastorsexp.
Kyrkvägen15
840 90 Ytterhogdal
Tel: 0611-254 38
olof.grinde@svenska-
kyrkan.se

Ordlista

Vinstmarginal

$$\frac{\text{Rörelseresultat efter avskrivningar}}{\text{Rörelsens omsättning}}$$

Vinstmarginalen uttrycker vinsten i förhållande till intäkterna.

Direktavkastning

$$\frac{\text{Rörelseresultat efter avskrivningar}}{\text{Marknadsvärdet av skog, jord och fond}}$$

Direktavkastningen uttrycker vinsten i förhållande till marknadsvärdet av de tillgångar vi förvaltar.

Totalavkastning

$$\frac{\text{Rörelseresultat + orealiserad värdetillväx}}{\text{Marknadsvärde för förvaltade tillgångar}}$$

Omsättning
Summa rörelseintäkter

Operativt kassaflöde
Operativt kassaflöde utgörs av summan av rörelseöverskott samt förändring av rörelsekapital och pensionsskuld med avdrag för löpande investeringar i anläggningar och fond.

Rörelsens kassaflöde
Rörelsens kassaflöde utgörs av operativt kassaflöde med avdrag för finansiella poster samt påverkat av övrigt finansiellt kassaflöde.

Barrved
Tall- eller granved. Har längre och starkare fibrer än lövved.

Lövved
Vanligen björk. Har kortare fibrer än barrved. Används särskilt vid framställning av tryck- och kontorspapper.

Biobränsle
Bränsle från förnyelsebara material, dvs växter. I skogliga sammanhang avses vanligen grenar, spån och flis.

Sågtimmer
Virkessortiment avsett för att sågas till bräder och plank.

Massaved

Virkessortiment avsett för främst framställning av pappersmassa. Både lövved och barrved förekommer.

Skogsmark

Internationell definition, mark där träden har en medelhöjd av minst 5 meter och kronslutenhet (krontäckningsgrad) av minst tio procent eller har naturliga förutsättningar att uppnå detta förhållande. I Sverige 28 miljoner hektar.

Produktiv skogsmark

Skogsmark som kan producerar i genomsnitt minst en kubikmeter virke hektar och år. Ett svenskt begrepp och definition som reglerar på vilken mark som skogsbruk får bedrivas.

I Sverige 23 miljoner hektar.

Improduktiv skogsmark

Skogsmark enligt definition men som ej kan uppnå en tillväxt av en kubikmeter virke per hektar och år (produktiv skogsmark). Mark där skogsbruk inte får bedrivas i Sverige. Utgör 5 miljoner hektar.

m3fub

Kubikmeter fast mått under bark. Anger verklig virkesvolym utan bark, toppar och övrigt spill. 1 m3fub motsvarar cirka 1,22 m3sk, (skogskubikmeter virkesvolym inkl topp och bark).

Slutavverkning

Avverkning av äldre skog. Efter slutavverkningen sker föryngring av ny skog endera genom plantering eller självsådd från fröträd.

Gallring

Beståndsvårdande utglesning av träd där gagnvirke tillvaratas.

Röjning

Beståndsvårdande utglesning av träd i yngre skog utan uttag av gagnvirke.

GROT

Grenar och toppar bränselsortiment.

Ekosystemtjänster

Är de tjänster som ekosystemen producerar till gagn för människors välmående och livsvillkor.

Egendomsnämnden möter förvaltningspersonalen för samtal om förvaltningsfrågor. Här redogör stiftskogvaktare Fredrik Sätter om gallringsplanering.

Vinstens utveckling 1996-2019

*från och med 2010 efter skatt

Egendomsnämnden

LEDAMÖTER

Sven-Erik Bodén
Ordförande
Bivackvägen 8
881 51 Sollefteå.
sven-erik.boden@
svenskakyrkan.se
070-563 60 61
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ordförande: Församlingsråd i Multrå-Sånga församling. Ordförande: Kyrkofullmäktige i Sollefteå-Boteå pastorat. Ledamot: Kyrkoråd Sollefteå-Boteå pastorat. Ledamot: Kyrkomötet.

Bertil Swenson
Harmonigatan 11D
854 63 Sundsvall
bertil.swenson@
svenskakyrkan.se
070-355 48 02
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ledamot kyrkoråd Sundsvalls församling. Vice ordförande: Kyrkofullmäktige i Sundsvalls församling.

Priscilda Helenius
Axvägen 3 A
853 50 Sundsvall
priscilda.helenius@
svenskakyrkan.se
073-040 83 98
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ersättare: Stiftsfullmäktige. Ersättare: Valnämnd i Sundsvalls församling. Ledamot: Kyrkofullmäktige i Sundsvalls församling. Andre vice ordförande kyrkogårds- och fastighetsutskott Sundsvalls församling.

Elisabet Fjellström
Granmyrvägen 8
844 51 Stugun
elisabet.fjellstrom@
svenskakyrkan.se
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ledamot: Arbetsgivarkonferens i Härnösands stift. Ledamot kyrkorådet Östersunds församling. Ledamot i Personalberedningen och kyrkorådet i Östersunds församling. Ersättare i Arbetsutskottet, Östersunds församling.

Carina Grahn Hellberg
Strandvägen 7
835 32 Krokom
carina.grahn@
svenskakyrkan.se
070-512 44 81
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Förste vice ordförande: Stiftsfullmäktige. Ersättare. Valnämnd i Krokoms pastorat. Ledamot: Kyrkofullmäktige i Krokoms pastorat. Ledamot: Kyrkoråd i Krokoms pastorat. Ordförande: Församlingsråd i Rödöns fösamling. Kyrkvärd: Rödöns församling.

Paul Höglund
Vice ordförande
Nässe 133
882 91 Långsele
paul.hoglund@
svenskakyrkan.se
073-032 60 45
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ordförande: Församlingsråd i Långsele församling. Ordförande: Fastighets- och kyrkogårdsutskott. Ledamot: Kyrkofullmäktige i Långsele, Graninge och Helgums pastorat. Vice ordförande: Kyrkoråd i Långsele, Graninge och Helgums pastorat. Vice ordförande: Kyrkorådets arbetsutskott. Ersättare: Kyrkomötet.

ERSÄTTARE

Ann-Charlotte Visén
Näs 275
871 93 Härnösand
072-216 10 86
lotta.visen@
svenskakyrkan.se
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Kyrkofullmäktige i Härnösands pastorat.

Hans Åsling
Åse Gård, Trång 173
835 96 Trångsviken
070-521 78 80
hans.asling@
svenskakyrkan.se
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ordförande: Kyrkoråd i Krokoms pastorat. Ledamot: Kyrkofullmäktige i Krokoms pastorat.

Anders Eriksson
Ullåvägen 16
837 98 Åre
anders.eriksson@
svenskakyrkan.se
070-317 63 08
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ordförande: Kyrkoråd i Åre pastorat. Ledamot: Kyrkofullmäktige i Åre pastorat. Ordförande arbetsutskott samt personal- och budgetutskott Åre pastorat.

Ann-Margret Bäckström
Öde 865
861 94 Söråker
ann-margret.backstrom
@svenskakyrkan.se
070-774 00 61
Övriga kyrkliga uppdrag: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ledamot: Kyrkorådet och Kyrkofullmäktige i Hässjö -Ljustorp-Tynderö pastorat. Ledamot valnämnden Hässjö-Ljustorp-Tynderö pastorat

Erik Öhlén
Gåltjärn 130
855 92 Kovland
erik.ohlen@
svenskakyrkan.se
070-589 80 02
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot: Stiftsfullmäktige. Ordförande: Valnämnd i Indalens pastorat. Ersättare: Kyrkfullmäktige i Indalens pastorat.

Elinor Söderlund
Buanvägen 59
840 90 Ytterhogdal
elinor.soderlund@
svenskakyrkan.se
070-674 48 75
ÖVRIGA KYRKLIGA UPPDRAG: Ledamot Kyrkofullmäktige. Härjedals pastorat. Vice ordförande församlingsråd i Ytterhogdals, Överhogdals och Ängersjö församling.

Vy över Indalsälven.
FOTO: Max Enander

FOTO: Thomas Karnestrand

FOTO: Fredrik Sätter

FOTO: Thomas Karnestrand

Distriktsindelningen i stiftet

Svenska kyrkan

PRÄSTLÖNETILLGÅNGARNA I
HÄRNÖSANDS STIFT

Härnösands stift, Box 94, 871 22 Härnösand,